

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Vliv dotační politiky na vybraný zemědělský podnik

Lucie Pekařová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Pekařová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vliv dotační politiky na vybraný zemědělský podnik

Název anglicky

Effect of subsidy policy on a particular farm

Cíle práce

Bakalářská práce se bude zaměřovat na analýzu národních dotačních programů a dotačních titulů podporovaných Evropskou unií, přičemž hlavním cílem bude identifikace jejich vlivu na vybraný zemědělský podnik.

Díličí cíle:

- přehled dotačních programů agrární politiky,
- podmínky pro poskytování dotačních prostředků,
- zhodnocení slabých a silných stránky jednotlivých programů,
- rozbor vlivu dotačních procesů na vybraný podnik.

Metodika

V teoretické části práce bude proveden literární přehled řešené problematiky, přičemž navazující vlastní práce bude zaměřena na zhodnocení principů dotačních programů a jejich vlivu na výsledky hospodaření vybraného zemědělského podniku.

Díličí aplikované metody:

- finanční analýza
- kalkulace nákladů,
- popisné statistické ukazatele

Doporučený rozsah práce

60 str.

Klíčová slova

dotace, zemědělství, agrární politika, finanční analýza, kalkulace nákladů, rentabilita

Doporučené zdroje informací

Bečvářová, V. Zemědělství v agrobyznysu 1. vydání, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2005, ISBN: 80-7157-891-6

Boháčová, I. Ekonomika agrárního sektoru, 1. vydání, Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta v Praze, 2010, ISBN: 978-80-213-2026-0

HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

Hyršlova, J. Klečka, J. Ekonomika podniku 2. vydání, vysoká škola ekonomie a managementu, 2010, ISBN: 978-80-86730-54-7

Ružičková, P. Finanční analýza 1. vydání, GRADA Publishing, a.s. v Praze, 2015, ISBN: 978-80-247-5534-2

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Michal Malý, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 3. 2018

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 3. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 05. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Vliv dotační politiky na vybraný zemědělský podnik" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce doc. Ing. Michalovi Malému, Ph.D. za odborné vedení, poskytování cenných rad a za čas, který mi věnoval po celou dobu vytváření mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině a přátelům, kteří mne po celou dobu studia a psaní práce plně motivovali a podporovali.

Vliv dotační politiky na vybraný zemědělský podnik

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá vlivem dotací na vybraný zemědělský podnik ZEPO a.s. v letech 2015 až 2019. Práce je rozdělena do několika částí. V metodické části jsou popsány teoretické výpočty poměrových ukazatelů finanční analýzy a metody stanovení vlastních nákladů ve vybraných oblastech rostlinné a živočišné výroby, které jsou použity v praktické části. V sekci teoretických východisek jsou vymezeny klíčové pojmy související s dotační politikou v zemědělství včetně klasifikace dotačních titulů dle jejich zaměření. Analytická část nejprve hodnotí hospodaření podniku za sledované období pomocí ukazatelů finanční analýzy (likvidita, rentabilita, zadluženost) definovaných v teoretické části. Výchozím zdrojem dat jsou účetní výkazy podniku za dané období. V další části pak dochází ke srovnání výsledků hospodaření podniku za stavu, kdy dotace čerpá, s hypotetickým stavem hospodaření bez obdržených dotací s cílem prokázat existenci vlivu dotací na hospodaření daného podniku. Veškeré souvislosti jsou zachyceny do názorných grafů včetně použití trendové funkce. Praktickým východiskem práce je zjištění, že dotace velmi výrazně ovlivňují hospodaření vybraného podniku a v některých oblastech zemědělské výroby je na nich podnik takřka existenciálně závislý, což lze zobecnit de facto pro všechny drobné zemědělce. V samotném závěru je navržena řada optimalizačních opatření s cílem zlepšit ekonomiku společnosti, z nichž nejdůležitějším je pořízení krmného vozu s ke zvýšení produkce mléka a denního váhového přírůstku u telat.

Klíčová slova: dotace, zemědělství, agrární politika, finanční analýza, kalkulace nákladů, rentabilita

Effect of subsidy policy on a particular farm

Abstract

The bachelor thesis deals with the influence of subsidies on a particular agricultural enterprise named ZEPO a.s. during the years 2015 – 2019. The work is divided into several parts. The methodological part describes theoretical calculations of several ratio indicators of financial analysis and methods of determining the production costs in selected areas of crop and livestock production which are used further in the practical part. The theoretical background section defines the key terms related to subsidy policy in agriculture and also contains classification of subsidy titles by their focus. The analytical part first evaluates the company's financial results during the monitored period using the indicators of financial analysis (liquidity, profitability, indebtedness) defined in the theoretical part. The default data source is the company's financial statements for the given period. In the next part, the thesis compares financial results of the company in a state when subsidies are received with the hypothetical financial results of the company should they not receive any subsidies with the aim to prove influence of subsidies on financial state of the company. All relations are shown in graphs, including the use of the trend function. Practical outcome of the thesis is the discovery that subsidies have a very significant impact on the operation of the enterprise and in some areas of agricultural production the enterprise is nearly existentially dependent on them, which can be generalized to de facto all small and medium size farmers. Lastly, a number of optimization measures are proposed to improve the operation of the company, the most important of which is the purchase of a feed wagon to increase milk production and daily weight gain of calves.

Keywords: subsidies, agriculture, agrarian policy, financial analysis, cost calculation, profitability

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl.....	12
2.1.1 Dílčí cíle.....	12
3 Metodika	13
3.1 Metodický postup.....	13
3.2 Charakteristika metod	13
3.3 Finanční analýza.....	13
3.3.1 Finanční analýza – poměrové ukazatele	15
3.4 Kalkulace nákladů.....	18
3.4.1 Náklady	18
3.5 Analýza časové řady	21
3.5.1 Grafický popis časových řad.....	21
4 Teoretická východiska	23
4.1 Společná zemědělská politika	23
4.2 Pojem dotace	24
4.3 Historie dotací v zemědělství	24
4.4 Přehled podpor a dotačních titulů agrárního sektoru	25
4.4.1 Dotace z národních zdrojů	25
4.4.2 Dotace z evropských zdrojů.....	26
4.4.3 Přínosy a nedostatky dotačních programů	31
5 Analytická část	33
5.1 Charakteristika vybraného zemědělského podniku.....	33
5.1.1 Klimatické a půdní podmínky.....	33
5.2 Přehled čerpaných dotací	34
5.3 Finanční analýza zemědělského podniku.....	34
5.3.1 Výpočty likvidity	35
5.3.2 Výpočty rentability	36
5.3.3 Výpočty zadluženosti.....	38
5.4 Kalkulace nákladů vybraného podniku.....	39
5.4.1 Výpočet nákladů na rostlinnou výrobu.....	40
5.4.2 Výpočet nákladů na živočišnou výrobu.....	45
5.5 Vliv dotací na provoz podniku.....	51
5.5.1 Grafická analýza vybraných ukazatelů	52
6 Závěr a doporučení	56
6.1 Doporučení.....	56

6.2	Závěr	60
7	Citovaná literatura.....	63
8	Přílohy	66
8.1	Účetní rozvaha	66
8.2	Výkaz zisku a ztráty	67
8.3	Cenová nabídka software	68
8.4	Cenová nabídka krmný vůz.....	69
8.5	Příloha krmný vůz.....	71

Seznam tabulek:

Tabulka 1	Sazby jednotlivých dotační titulů v letech 2015 – 2019.....	30
Tabulka 2	Přehled čerpaných dotací zemědělským podnikem ZEPO v letech 2015 – 2019	34
Tabulka 3	Výpočty jednotlivých likvidit zemědělského podniku v letech 2015 – 2019.....	35
Tabulka 4	Výpočty jednotlivých typů rentability zemědělského podniku v letech 2015 – 2019	37
Tabulka 5	Výpočty ukazatelů zadluženosti zemědělského podniku ZEPO v letech 2015 – 2019	38
Tabulka 6	Náklady na pšenici ozimou.....	40
Tabulka 7	Pšenice ozimá a vliv dotací v letech 2015 – 2019	41
Tabulka 8	Náklady na cukrovou řepu	43
Tabulka 9	Náklady cukrová řepa a vliv dotací v letech 2015 – 2019.....	44
Tabulka 10	Náklady na chov dojnic	46
Tabulka 11	Náklady výroba mléka a vliv dotací v letech 2015-2019	47
Tabulka 12	Náklady na výkrm telat do 6 měsíců	49
Tabulka 13	Náklady na výkrm telat do 6 měsíců v letech 2015 – 2019.....	50
Tabulka 14	Hodnoty poměrových ukazatelů pro účely grafické analýzy	52
Tabulka 15	Přepočítávací koeficienty u skotu na (VDJ)	60
Tabulka 16	Sazby doporučených dotací k čerpání	60
Tabulka 17	Doporučené dotace k čerpání.....	60

Seznam grafů:

Graf 1	Průběh jednotlivých likvidit zemědělského podniku v čase.....	36
Graf 2	Porovnání ukazatelů rentability podniku ZEPO.....	37
Graf 3	Porovnání ukazatelů zadluženosti	39
Graf 4	Vliv dotací na hospodářský výsledek z pšenice ozimé	42
Graf 5	Porovnání vlastních nákladů s tržní cenou cukrové řepy	44
Graf 6	Vliv dotací na produkci cukrové řepy	45
Graf 7	Vliv dotací na hospodářský výsledek z chovu dojnic	48
Graf 8	Porovnání vlastních nákladů a tržních cen Kč/kg	51
Graf 9	Vliv dotací na běžnou likviditu	52
Graf 10	Vliv dotací na ukazatel ROA.....	53
Graf 11	Vliv dotací na ukazatel ROE	54
Graf 12	Vliv dotací na ukazatel ROC	54

Seznam příloh:

Příloha 1 Rozvaha.....	66
Příloha 2 Výkaz zisku a ztráty	67
Příloha 3 Cenová-nabídka informační systém	68
Příloha 4 Cenová nabídka krmný vůz Keenan.....	69

Seznam použitých zkratk:

AEKO	Agroenvironmentálně-klimatické opatření
ANC	Dobrovolná podpora vázaná na produkci
ČR	Česká republika
DNHM	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
DPB	Díl půdního bloku
EAT	Hospodářský výsledek po zdanění
EBIT	Výsledek hospodaření před zdaněním
EFA	Plocha v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area)
EU	Evropská unie
EZ	Ekologické zemědělství
FO	Fyzická osoba
KD	Krmný den
LFA	Méně příznivé oblasti (Less Favoured Areas)
LPIS	Systém pro identifikaci pozemků (Land Parcel Identification System)
MZe	Ministerstvo zemědělství
PGRLF	Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond
PHM	Pohonné hmoty
PO	Právnícká osoba
PRV	Program rozvoje venkova
PUZČ	Předčasné ukončení zemědělské činnosti
RV	Rostlinná výroba
SAPS	Jednotná platba na plochu (Single Area Payment Scheme)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
USA	Spojené státy americké
VCS	Dobrovolná podpora vázaná na produkci
VDJ	Velká dobytčí jednotka
ŽV	Živočišná výroba

1 Úvod

Zemědělské podniky mohou dotační podporu čerpat z více zdrojů, ať již národních či ze zdrojů Evropské unie (dále jen EU). Dotace byly pro zemědělství důležité od samého počátku své existence, avšak v současné době hrají v zemědělské výrobě zejména drobných agrárníků takřka existenciální roli.

Zemědělství má svou produkční a mimoprodukční funkci. Základním smyslem produkční funkce je výroba přímých potravin a surovin pro potravinářství na základě rostlinné a živočišné výroby. Kromě produkční funkce plní zemědělství také funkci mimoprodukční tím, že utváří a udržuje ráz kulturní krajiny, podporuje trvale udržitelný rozvoj a zlepšuje kvalitu života ve venkovských oblastech. Mimoprodukční aktivity zemědělství se přímo či nepřímo prolínají s de facto každou oblastí lidského života.

Zemědělství zasahuje do mnoha oborů lidské činnosti. Velmi úzce souvisí například s veřejnou správou a regionálním rozvojem, kde se v souladu s hlavními cíli Společné zemědělské politiky EU klade důraz na rozvoj venkovského prostoru. Dalšími cíli politiky jsou trvale udržitelný rozvoj a tvorba a zachování kulturního dědictví.

Z těchto důvodů je podpora financování zemědělství předmětem veřejného zájmu. A právě dotační politika, prostřednictvím národních transferů a zdrojů z EU, představuje pro zemědělce významnou formu kompenzace za nerovné podmínky hospodaření. Důležité jsou dotace zejména v oblastech s určitými znevýhodněními, jako např. kopcovitou krajinou či horší kvalitou půdy, kde pomáhají udržet zemědělskou výrobu i v těchto regionech. Jejich dosah však prostupuje celým zemědělským systémem. Agrární činnost je nedílnou složkou venkovského prostoru, který si bezesporu zaslouží péči a podporu. Zemědělci jsou ve své činnosti prospěšné pro veřejnost i životní prostředí vedeni celou řadou dotačních nástrojů.

Z výše zmíněných důvodů vytvořil stát nabídku podpůrných programů financovaných buď ze státního rozpočtu České republiky (dále jen ČR) přímo, anebo z fondů EU. Stát svou finanční podporou cílí na zmírňování disparity v oblastech konkurenceschopnosti, ochranu životního prostředí, podporu hospodářského rozvoje venkovských oblastí, zpracování zemědělských produktů, zlepšení životních podmínek zvířat a oblast agrotechnické pomoci. Nezapomíná při tom ani na tzv. staré závazky-PUZČ (předčasné ukončení zemědělské činnosti) – program zajišťující důstojné podmínky živobytí pro starší zemědělce. Dnes je tento program součástí programu rozvoje venkova. (SZIF, 2018)

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Bakalářská práce se zabývá problematikou dotačních programů v oblasti agrárního sektoru a vlivem těchto titulů na vybraný zemědělský podnik, který je vyhodnocen na základě několika poměrových ukazatelů finanční analýzy.

Práce nejprve uvádí přehled národních dotačních programů a dotačních titulů podporovaných EU. Dotační politika je však vždy spjatá s konkrétními subjekty, pro které je určena, a proto i zde hraje hlavní roli konkrétní zemědělský podnik.

Hlavním cílem práce je rozbor hospodaření vybraného zemědělského podniku a stanovení vlivu dotačních titulů na jeho činnost a hospodářský výsledek. Hodnocení ekonomiky společnosti je provedeno na základě několika základních poměrových ukazatelů finančního zdraví firmy běžně používaných například ze strany věřitelů (typicky bank). Metodika hodnocení je rovněž součástí práce.

V závěru práce je nastíněn optimalizační návrh, který by měl vést ke zlepšení hospodářské situace podniku.

Práce je rozdělena do pěti dílčích cílů, které slouží jako podpůrné cíle k dosažení hlavního cíle.

2.1.1 Dílčí cíle

- Sestavení přehledu dotačních programů vyskytujících se v agrární politice a stanovení dotačních programů, které se týkají vybraného zemědělského podniku.
- Zhodnocení slabých a silných stránek jednotlivých dotačních programů.
- Definice ukazatelů finanční analýzy použitých k hodnocení hospodářské situace vybraného podniku a stanovení vlivu dotací na jeho hospodaření.
- Analýza vlivu dotací na vybraný zemědělský podnik a zhodnocení finanční situace podniku na základě účetních výkazů.
- Vypracování optimalizačního návrhu pro vybraný podnik.

3 Metodika

3.1 Metodický postup

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje popis metodiky finanční analýzy, která v dalších částech práce slouží jako podklad k analytické části hodnocení hospodářské situace vybraného podniku. V dalším oddíle teoretické části je popsána metoda stanovení nákladů živočišné a rostlinné výroby následovaná vymezením základních principů analýzy časové řady. V závěru teoretické části je stručný popis historie a současného vývoje českého zemědělství a společné zemědělské politiky a také krátký přehled poskytovaných dotačních titulů agrárního sektoru včetně podmínek pro jejich vyplácení.

Na teoretickou část navazuje část praktická zaměřená na popis hospodářské situace vybraného zemědělského podniku pomocí poměrových ukazatelů finanční analýzy uvedených v teoretické části a stanovení vlivu dotací na výsledky hospodaření podniku.

Na základě finanční analýzy a kalkulace nákladů na pěstování 2 vybraných plodin rostlinné výroby a 2 vybraných oblastí živočišné výroby je demonstrován vliv dotací na výsledky hospodaření podniku včetně návrhu aktivit vedoucích k optimalizaci jeho výrob. Práce vyhodnocuje data za období 2015 – 2019. Základními podkladovými výkazy jsou účetní rozvaha a výkaz zisku a ztrát, jejichž znění je uvedeno v přílohách.

3.2 Charakteristika metod

Použitými metodami jsou finanční analýza poměrovými ukazateli, kalkulace přímých nákladů a popisné statistické ukazatele analýzou časových řad s využitím trendové funkce.

3.3 Finanční analýza

Finanční analýza představuje systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v interních a účetních výkazech, zahrnuje hodnocení podnikové minulosti, současnosti a poskytuje vhled do finanční budoucnosti. (Růčková, 2015)

Na základě vybraných dat převzatých z interních podkladů, rozvahy zemědělského podniku a výkazu zisku a ztrát jsou pro další účely výpočtů vlivu dotací na vybraný zemědělský podnik vybrány následující účetní ukazatele:

Celková aktiva

Celková aktiva představují veškerý majetek, který společnost vlastní. Jsou výsledkem minulých událostí a očekává se od nich, že přinesou společnosti ekonomický prospěch. Aktiva se dělí na dvě základní části: dlouhodobý a krátkodobý (oběžný) majetek. Dlouhodobý majetek je společností vlastněn déle než jeden rok. Dělíme ho na hmotný, nehmotný a finanční majetek. Krátkodobý majetek je ve společnosti držen do jednoho roku. (Kracík, 2016)

Oběžná aktiva

Oběžná aktiva, často označovaná pojmem krátkodobý majetek, zahrnují zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Charakteristickým znakem krátkodobého majetku je délka jeho použitelnosti nepřesahující 1 rok. (Souček, 2015)

Krátkodobé závazky

Závazky splatné do jednoho roku. Příkladem mohou být závazky z obchodních vztahů, závazky vůči zaměstnancům, závazky sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění aj. (Fotr, a další, 2017)

Cizí zdroje nebo také cizí kapitál

Dluh podniku, který má jasně ohraničenou dobu splacení. Dle této doby se dělí na kapitál dlouhodobý a kapitál krátkodobý. Krátkodobý cizí kapitál je splatný do 1 roku a zahrnuje krátkodobé bankovní úvěry, dodavatelské úvěry, zálohy přijaté od odběratelů, půjčky, částky dosud nevyplacených mezd, nezaplacené daně, výdaje příštích období, dlužné dividendy aj. Dlouhodobý cizí kapitál jsou dlouhodobé bankovní úvěry, termínové půjčky k financování dlouhodobého majetku, emitované podnikové obligace či dlužní úpisy a také leasingové dluhy. (Poláčková, a další, 2010)

Vlastní kapitál

Vlastní kapitál je souhrn základního kapitálu, kapitálových fondů, rezervního fondu, hospodářského výsledku minulých let a hospodářského výsledku běžného účetního období. (Eigenkapital, 2014)

Zisk před úroky a zdaněním (tzv. EBIT)

Zisk před zdaněním a odečtením úroků. Ve výkazu zisku a ztrát je uveden pod položkou výsledek hospodaření před zdaněním. (Růčková, 2015)

Čistý zisk po zdanění (tzv. EAT)

Zisk po zdanění nebo také čistý zisk. Jde o část zisku, kterou tvoří zisk k rozdělení a zisk nerozdělený sloužící k reprodukci podniku. Ve výkazu zisku a ztrát jej nalezneme jako výsledek hospodaření za běžné účetní období. (Drábková, 2008)

Tržby za prodej zboží a tržby za prodej vlastních výrobků a služeb.

Tržby tvořící provozní výsledek hospodaření. (Knapová, a další, 2010)

3.3.1 Finanční analýza – poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele vyjadřují formu číselného vztahu, ve kterém jsou uváděny finančně-účetní informace. Vypočítají se tak, že vydělíme jednu položku (skupinu položek) jinou položkou (skupinou položek) uvedenou ve výkazech, mezi nimiž existují určité souvislosti. Číselná vyjádření poměrových ukazatelů nemají žádnou jednotku. (Kovanicová, 1995)

3.3.1.1 Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje vlastnost dané položky přeměnit se rychle a bez ztráty své hodnoty na peněžní hotovost. Likvidita udává finanční rovnováhu společnosti a schopnost dostat svých závazků. (Knápková, a další, 2013)

V práci jsou použity tři vybrané ukazatele likvidity:

Okamžitá likvidita

Bývá označována jako likvidita 1. stupně. Základem jejího výpočtu jsou pouze nejlikvidnější položky z rozvahy jako jsou pohotové platební prostředky ve formě peněz na běžných účtech a v pokladně, volně obchodovatelné cenné papíry, šeky aj. Za dluhy s okamžitou splatností se považují dodavatelské faktury, splátky bankovních úvěrů a další finanční výpomoci. Doporučovaná hodnota je v rozmezí 0,2 – 0,5. (Drábková, 2008)

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotové platební prostředky}}{\text{dluhy s okamžitou splatností}} \quad (3.1)$$

Pohotová likvidita

Pohotová likvidita neboli likvidita 2. stupně je ukazatel likvidity informující o tom, kolikrát je firma schopna uhradit krátkodobé závazky v případě, že by přeměnila svá oběžná aktiva bez zásob na peníze. Pohotová likvidita by měla ležet v rozmezí 0,7 – 1,2. (Knápková, a další, 2013)

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{(\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby})}{\text{krátkodobé dluhy}} \quad (3.2)$$

Běžná likvidita

Ukazatel běžné likvidity, označované jako likvidita III. stupně, podává informaci o tom, kolikrát oběžná aktiva podniku pokrývají jeho krátkodobé závazky, nebo též jak jsou krátkodobé závazky kryty oběžnými aktivy. Vyjadřuje krátkodobou solventnost společnosti. Podle vzorce běžné likvidity můžeme tedy vyjádřit, jak by společnost byla schopna v dané době splnit očekávání a uspokojit věřitele při proměně všech oběžných aktiv podniku na hotovost. (Sid Blaha, a další, 2006)

Optimální hodnoty dosahuje ukazatel v rozmezí 1,5 – 2,5. Čím je hodnota ukazatele nižší, tím je podnik méně solventní a je předpoklad, že si podnik nezachová svojí platební schopnost a naopak. (Knapová, a další, 2010)

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{(\text{oběžná aktiva})}{\text{krátkodobé dluhy}} \quad (3.3)$$

3.3.1.2 Ukazatele rentability

Rentabilita neboli výnosnost vloženého kapitálu měří schopnost podniku vytvářet nové zdroje a za pomoci investovaného kapitálu dosahovat zisku. (Růčková, 2015)

K výpočtům rentability jsou použity 4 základní ukazatele:

Rentabilita aktiv

Ukazatel rentability aktiv (ROA) vyjadřuje výnosnost aktiv neboli jaká část zisku byla vygenerována z investovaného kapitálu (efektivita využití investovaného kapitálu), respektive z celkových aktiv. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím lepší je hodnocení rentability firmy. (Růčková, 2015)

$$\text{Rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROA)} = \frac{\text{zisk (EBIT)}}{\text{celkový vložený kapitál}} \quad (3.4)$$

Rentabilita vlastního kapitálu

Ukazatel nazývaný též jako rentabilita vlastního jmění (ROE). Vyjadřuje výnosnost vlastních zdrojů a porovnává čistý zisk společnosti vůči majetku, který majitelé do společnosti vložili. Ukazatel je užitečný i pro vlastníky společnosti, kteří díky němu mohou zjistit, jaký je výnos vytvářený jejich zdroji a jestli je tento výnos dostatečný. Pokud je ukazatel dlouhodobě příliš nízký, je to signál investorům, že by se více vyplatilo investovat do nových aktivit (popř. činnost podniku ukončit). ROE je vyjádřen v procentech a rovněž platí, že čím vyšší hodnoty dosahuje, tím lépe. (Režňáková, a další, 2010)

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{zisk (EAT)}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (3.5)$$

Rentabilita tržeb

Rentabilita tržeb (ROS) se počítá jako podíl provozního zisku (EBIT) a tržeb. Je vhodný pro porovnání společností s různou mírou zadlužení. Pokud má tento ukazatel nízkou hodnotu, poukazuje to na nízkou marži výrobků, popř. na neúměrně vysoké náklady společnosti. (Režňáková, a další, 2010)

$$\text{Rentabilita tržeb (ROS)} = \frac{\text{zisk (EBIT)}}{\text{tržby}} \quad (3.6)$$

Rentabilita nákladů

Rentabilita nákladů (ROC) bývá považována za doplňkový ukazatel k výše uvedenému ukazateli rentability tržeb. Spočítá se jako poměr zisku a celkových nákladů. Výsledná hodnota vyjadřuje, jaká výše zisku připadá na jednotku celkových nákladů.

$$\text{Rentabilita nákladů (ROC)} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkové náklady}} \quad (3.7)$$

3.3.1.3 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti se vztahují k úvěrovému zatížení firmy. Patří sem celková zadluženost, míra zadluženosti vlastního jmění a běžná zadluženost. Zadluženost sebou nese velká rizika, charakterizuje finanční úroveň firmy a vyjadřuje míru krytí firemního majetku cizími zdroji. (Holečková, 2008)

Celková zadluženost

Jedná se o poměr mezi cizími zdroji financování a celkovými aktivy nebo též celkovým majetkem. Obecně platí, že čím vyšší hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je riziko věřitelů. V případě, že ukazatel dosahuje hodnot vyšších než 0,5, má firma tendenci k financování svých podnikatelských aktivit využívat cizí zdroje. Teoreticky může tento ukazatel dosahovat i hodnot vyšších než 1, a to u společností operujících se záporným vlastním kapitálem. (Růčková, 2015)

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (3.7)$$

Míra zadluženosti

Ukazatel označovaný též jako koeficient zadluženosti. Vyjadřuje podíl celkových dluhů (krátkodobých i dlouhodobých) k vlastnímu kapitálu. Míra zadlužení je velmi významný ukazatel pro banku, která je vůči firmě v roli poskytovatele úvěru. Proto je také tento ukazatel využíván k měření finančního rizika. (Růčková, 2015)

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (3.8)$$

Běžná zadluženost

Poměřuje krátkodobý cizí kapitál s celkovými aktivy.

$$\text{Běžná zadluženost} = \frac{\text{krátkodobý cizí kapitál}}{\text{celkové aktiva}} \quad (3.9)$$

Koeficient samofinancování

Je doplňkovým ukazatelem celkové zadluženosti, nazývaným též ukazatel věřitelského rizika. Určí se jako podíl vlastního kapitálu k celkovým aktivům a řadí se mezi nejdůležitější ukazatele zadluženosti podniku. Pomocí koeficientu samofinancování lze posoudit, jakou měrou jsou celková aktiva podniku financována z akcionářských nebo vlastnických financí.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (3.10)$$

3.4 Kalkulace nákladů

Základem výpočtu nákladů jsou modelové technologické postupy pěstování jednotlivých plodin. Postupy jsou založeny na doporučeném sledu výrobních operací – hnojení a příprava půdy, setí, ošetřování během vegetace, ochrana rostlin proti chorobám a škůdcům, sklizeň, odvoz produkce a úprava pole po sklizni. Při jejich zpracování se vychází z průměrných podmínek výrobních oblastí a průměrné intenzity výroby. (Boudný, a další, 2015)

3.4.1 Náklady

Náklady jsou peněžním vyjádřením spotřeby surovin, opotřebení dlouhodobého majetku, živé práce (mzdy) a cizích služeb nakoupených od jiných podniků. (Synek 2005). Náklady se počítají za pomoci kalkulační jednice, kterou se rozumí výkon objemově vymezený určitou, obvykle naturální jednotkou, např. jednotkou množství, hmotnosti, plochy, objemu. Výchozími údaji při kalkulaci nákladů jednotlivých výrobků jsou náklady přepočtené na

jednotku výroby (1 ha v rostlinné výrobě a 100, resp. 1 000 KD¹ v živočišné výrobě). (Boudný, a další, 2015)

3.4.1.1 Kalkulace nákladů v rostlinné výrobě

Přímé náklady na danou plodinu zahrnují všechny náklady na pěstování počínaje podmínkou půdy, náklady na sklizeň a posklizňovou úpravu konče, včetně uložení plodiny do skladu. (Poláčková, 2010)

Kalkulace nákladů na produkci jedné plodiny v rostlinné výrobě se dle (Poláčková, a další, 2010) provádí na základě vzorce zahrnujícího následující položky:

1. **Nakoupená osiva a sadba** v sobě zahrnují nakoupená osiva a sadbu spotřebované na produkci dané plodiny. Ocenění nakoupeného osiva vychází z vlastních nákladů na jejich pořízení.
2. **Vlastní osiva a sadba**, do nichž patří spotřeba veškerého osiva a sadby vlastní výroby pro produkci dané plodiny. Ocenění vlastního osiva vychází z vlastních nákladů na jejich výrobu.
3. **Nakoupená hnojiva** udávají spotřebu průmyslových hnojiv nutných pro produkci dané plodiny.
4. **Vlastní hnojiva** zahrnují zejména statková hnojiva. Při jejich oceňování může docházet k nejasnostem souvisejícím s oceňováním chlévské mrvy, kejdy a močůvky, a dále s rozvrhováním těchto nákladů na jednotlivé plodiny v rostlinné výrobě. Z uvedeného vyplývá, že lze zjistit, jaké množství statkových hnojiv bylo spotřebováno, ale nelze přesně stanovit, kolik živin daná hnojená plodina využila.
5. **Prostředky ochrany rostlin** – náklady spojené s užíváním ochranných prostředků pro danou plodinu.
6. **Ostatní přímý materiál**, jehož největší část tvoří spotřeba pytlů a obalů při přípravě výrobků k expedici.
7. **Ostatní přímé náklady a služby** zahrnují řadu kumulovaných přímých nákladů, zejména služeb, dalších provozních a finančních nákladů. Do této skupiny patří náklady na spotřebu vody, plynu, energie, pohonné hmoty, opravy, údržba strojů, budov a zařízení, pachtovné za ornou půdu, daň z nemovitých věcí a také pojistné na jednotlivé plodiny.

¹ KD – krmný den

8. **Pracovní náklady** vyjadřují veškeré přímé mzdové náklady a náklady na zákonné sociální a zdravotní pojištění související s danou plodinou.

9. **Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku** – odpisy vyjadřují skutečné opotřebení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.

10. **Náklady pomocných činností** – k této položce se vztahuje práce traktorů, sklízecích mlátiček, nákladní autodopravy a další náklady vynaložené na výkony rostlinné výroby.

11. **Výrobní režie** rostlinné výroby zahrnuje všechny časově rozlišené prvotní i druhotné náklady spojené s řízením a obsluhou rostlinné výroby, které nelze přiřadit jednotlivým výrobkům, např. úklidové práce, náklady na testování kvality plodin, aj.

12. **Správní režie** zahrnuje podíl všech časově rozlišených prvotních i druhotných nákladů celopodnikového charakteru, které nejdu přiřadit jednotlivým výrobkům. Jedná se např. o právní poplatky, kolky, poštovné apod.

13. **Náklady celkem** se spočítají jako součet výše vyjmenovaných položek.

3.4.1.2 Kalkulace nákladů v živočišné výrobě

Kalkulační jednice v případě živočišné výroby je výkon, ke kterému jsou kalkulační položky vztaženy, např. kráva a rok, býk ve výkrmu, odchované tele, litr mléka apod. Kalkulační vzorec má dle (Syrůček, a další, 2019) následující nákladové položky:

1. **Nakoupená krmiva a steliva** – náklady spojené s krmením hospodářských zvířat, rozdělených dle jednotlivých chovů živočišné výroby.

2. **Vlastní krmiva a steliva** – do této položky patří spotřeba krmiv a steliv vlastní výroby za chov daného druhu hospodářského zvířete.

3. **Léčiva a dezinfekční prostředky** zahrnují náklady spojené s veterinárním léčením hospodářských zvířat.

4. **Ostatní přímý materiál**, do kterého patří spotřeba drobného materiálu pro údržbu a čištění ustájovacích prostorů jednotlivých chovů živočišné výroby a nezaviněná manka.

5. **Ostatní přímé náklady a služby**, kam patří nákladové položky spotřeba vody, plynu, energie a PHM, opravy a údržba budov a mechanizačního zařízení, nájemné za jednotlivé výkrmny hospodářských zvířat a také daň z nemovitostí.

6. **Pracovní náklady celkem** je položka zahrnující přímé mzdové náklady a příspěvky na zákonné sociální a zdravotní pojištění za daný úsek živočišné výroby.

7. **Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku** – účetní odpisy vyjadřující skutečné opotřebení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vztahujícího se k jednotlivým výkonům živočišné výroby.

8. **Odpisy dospělých zvířat** zahrnují odpisy chovných zvířat, které mimo své běžné užití zabezpečují reprodukci chovu.

9. **Náklady pomocných činností** vyjadřují např. práci traktorů či nákladní autodopravu pro jednotlivé výkony živočišné výroby. Jde o vyčíslení skutečných nákladů těchto pomocných činností prováděných pro jednotlivé chovy. Do této položky patří též oprava a údržba prováděná ve vlastní režii. Tato nákladová položka představuje druhotný náklad.

10. **Výrobní režie** zahrnuje všechny prvotní i druhotné náklady, jež souvisí s řízením a obsluhou živočišné výroby.

11. **Správní režie** zahrnuje prvotní i druhotné náklady celopodnikového charakteru, jako např. mzdy účetní, právní poplatky, poštovné apod.

12. **Náklady celkem** se počítají jako součet výše vyjmenovaných položek.

3.5 Analýza časové řady

Časovou řadou nazýváme hodnoty určitého jevu uspořádané dle časového sledu. Pokud charakterizují stav k určitému okamžiku, nazýváme je okamžikovými časovými řadami (příkladem může být vývoj zásob, vývoj počtu zaměstnanců či stavu pohledávek aj.). Graficky je znázorňujeme pomocí spojnicového diagramu. Charakterizují-li časové řady jevy, které vznikly nebo zanikly za určitou dobu, nazýváme je intervalovými časovými řadami (např. objem produkce, náklady, zisk v čase aj.). Pro grafické znázornění se používá sloupcový a spojnicový diagram. Z časového hlediska a periodicity ukazatelů rozlišujeme časové řady dlouhodobé (perioda ukazatelů 1 rok a více) a krátkodobé (kratší než 1 rok). V podnikové praxi se běžně vyskytují všechny druhy časových řad. Pro popis časové řady se kromě grafického popisu využívají např. Z-diagram či míry polohy a variability. V této práci je použit grafický popis časových řad. (Synek, a další, 2009)

3.5.1 Grafický popis časových řad

Grafická analýza nemůže zcela nahradit podrobnou finanční analýzu jednotlivých ukazatelů a vztahů mezi nimi, a proto ji používáme hlavně ke zvýšení názornosti finanční analýzy. Existují různé typy grafů, z nichž k nejběžnějším patří grafy sloupcové, spojnicové a

výsečové. Grafickou analýzu lze použít také pro komplexní pohled na hospodaření obchodních společností. (Štědroň, a další, 2012)

4 Teoretická východiska

Tato kapitola se zabývá vymezením základních pojmů z oblasti dotací, společné zemědělské politiky Evropské unie a klasifikaci různých typů podpor a dotačních titulů v rámci celoevropských a národních programů.

Popsány budou hlavní cíle agrární politiky a také historie vzniku společné zemědělské politiky EU (dále jen SZP). Oddíl se rovněž zabývá historií zemědělství v kontextu zemědělských dotací. Pojem dotace a přehled dotačních titulů je převážně čerpán z elektronických zdrojů (SZIF, 2018) a (eAgri, 2020), v nichž jsou příslušné programy a podpory podrobně rozpracovány dle programovacích období.

4.1 Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika EU (SZP) je strategie zaměřená na partnerství mezi zemědělstvím, společností, Evropou a jejími zemědělci. Jejím cílem je podporovat zemědělce zvyšováním zemědělské produktivity a zajistit stabilní dodávky cenově dostupného jídla široké veřejnosti. Jedná se o jednu z nejstarších a nejtradičnějších politik EU, která doprovází evropské společenství již od jeho samého počátku v 50. letech minulého století. Bohužel se také jedná o jednu z nejkontroverznějších politik, které je často vytýkána deformace tržních cen a řada protekcionistických opatření.

Hlavními cíli SZP jsou:

- Chránit zemědělce Evropské unie, aby se mohli přiměřeně žít.
- Pomáhat řešit změny klimatu a udržitelné řízení přírodních zdrojů.
- Udržovat a rozvíjet venkovské oblasti a krajinu v celé EU.
- Udržet venkovské hospodářství naživu podporou pracovních míst v zemědělství, zemědělsko-potravinářském průmyslu a přidružených odvětvích. (Britannica, 2019)

Protekcionistická opatření SZP způsobila, že v EU začalo docházet od 80. let minulého století k nadprodukcí. SZP zatěžovala evropský rozpočet stále více a proti silnému protekcionismu začali vystupovat zahraniční producenti. Spojily se tak vnitřní a vnější tlaky na reformu SZP, která následně prošla několika reformami. Velký přelom SZP přinesla v roce 2003 Fischlerova reforma, jež zavedla jednotnou platbu na farmu. Zemědělci tak namísto několika plateb čerpají jen platbu jednu. Vyplácení přímých plateb je podmíněno dodržováním souboru legislativních norem, tzv. cross-compliance (19 pravidel na ochranu životního prostředí, bezpečnost potravin a zdraví zvířat). Reforma také vůbec poprvé

zdůraznila nutnost politiky rozvoje venkova. Prostřednictvím modulace došlo k přesunu stanoveného procenta z přímých plateb (I. pilíř SZP) na rozvoj venkova (II. pilíř SZP). Změny pokračovaly v roce 2004, kdy byl upraven systém financování SZP. Pro finanční perspektivu na programové období 2007 – 2013 byly po vzoru dvou pilířů SZP zřízeny dva nové fondy – Evropský zemědělský záruční fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Poslední změny přinesl v roce 2007 tzv. Health check, což byl soubor opatření na podporu farmářů, jež měl za cíl usnadnit jejich orientaci v nových výzvách spojených zejména se změnami klimatu a rozšiřováním EU, a umožnit jim tím lépe se chopit nových tržních příležitostí. Prostřednictvím balíčku čtyř legislativních dokumentů byly schváleny dílčí úpravy a drobnější zásahy do některých mechanismů SZP, např. změny v odvětví společného trhu s mlékem a mléčnými výrobky včetně postupného odstraňování tzv. mléčných kvót, nové priority v oblasti rozvoje venkova aj. První akční plán pro zjednodušení SZP byl zveřejněn v roce 2006 a od té doby Evropská komise pracuje na dalším zjednodušení. Cílem postupných reforem je zajistit, aby SZP byla schopna reagovat na aktuální výzvy, jemuž musí zemědělství čelit.

4.2 Pojem dotace

Dotace je peněžitý dar či úhrada poskytnutá státem (zpravidla vládou) či územněsprávním celkem nějakému subjektu v zájmu snížení ceny určitého statku, jehož poskytování je ve veřejném zájmu. Dotace je obvykle poskytována za účelem odstranění určitého druhu břemene a často se považuje za obecný zájem veřejnosti na podporu sociálního dobra nebo hospodářské politiky. (Chappelow, 2012)

4.3 Historie dotací v zemědělství

Dotace obecně mají dlouhou tradici ve všech evropských zemích. Využívány byly již během merkantilistického období v 16. a 17. století a během průmyslové revoluce v 18. a 19. století. Tehdy se vycházelo z předpokladu, že hromadění zlata prostřednictvím příznivé obchodní bilance vyžaduje ochranu domácích výrobců. Na podobné protekcionistické principy se však často pohlíželo dost kriticky. Protekcionismus² však ve většině zemí světa pokračuje jako součást národní hospodářské politiky dodnes. V zemích, ve kterých silná ústřední vláda

² Protekcionismus, neboli ochranářství, je ekonomický termín, vyjadřující upřednostňování a ochranu vlastních výrobků, služeb a pracovníků před zahraniční konkurencí. Mívá diskriminační charakter a stojí v opozici k volnému mezinárodnímu obchodu. (Wikipedie, 2020)

ovlivňuje cenovou a výrobní politiku domácího průmyslu, je dotační mechanismus nahrazen komplexním ekonomickým plánováním.

Zemědělské dotace byly původně zavedeny za účelem stabilizace trhů, k pomoci zemědělcům s nízkými příjmy a k podpoře rozvoje venkova. Dotace zemědělcům byly realizovány různými finančními nástroji, jako jsou přímé platby v hotovosti, vládní poskytování zboží nebo služeb za ceny nižší, než je obvyklá tržní cena, vládní nákup zboží nebo služeb za ceny přesahující tržní cenu, nebo v podobě daňových úlev a jiných pobídek. Kromě toho se v praxi uplatňují četné vládní politiky mající formu dotačních účinků, jako jsou regulační zákony zmírňující plnou sílu hospodářské soutěže, politiky vyžadující nákup zboží od zvýhodněných výrobců nebo zemí, nebo také různé právní předpisy o mzdách a cenách.

Nejvyužívanějším typem dotací jsou dotace přímé. Historicky byly přímé dotace nejčastěji využívány k podpoře rozvoje dopravního průmyslu. Všechny národy považovaly námořní dopravu a letectví za důležité nástroje obrany a zahraniční politiky a rozvoj pozemní dopravy byl považován za nutný předpoklad rozvoje domácího hospodářství.

Nepřímé dotace vznikají, když vlády nakupují přímo od soukromých výrobců za ceny vyšší, než jsou aktuální tržní ceny, nebo když udržují vyšší ceny cílenou manipulací s trhem, popř. poskytují služby soukromým podnikům za ceny nižší než reálné náklady na poskytování této služby. Mohou rovněž udělit zvláštní daňové úlevy. (Britannica, 2019)

4.4 Přehled podpor a dotačních titulů agrárního sektoru

4.4.1 Dotace z národních zdrojů

Čistě z národních zdrojů jsou financovány aktivity prostřednictvím cílených programů. Zařazení cílených programů do národních podpor má za cíl udržovat výrobní potenciál zemědělství a rozvoj venkovského prostoru. Cílené podpory z národních zdrojů lze rozdělit dle (eAgri, 2014) na:

- Národní podpory vyhlášené formou zásad
- Národní podpory směřující do lesního hospodářství
- Národní podpory směřující do vodního hospodářství

Důraz je kladen na prvky agroenvironmentálního charakteru jako např. náhrada chemické ochrany fyzikální a biologickou ochranou, výstavba kapkové závlahy v ovocných sadech,

vinicích, chmelnicích a ve školkách, nebo programy na ozdravování polních a speciálních plodin. (eAgri, 2014)

4.4.2 Dotace z evropských zdrojů

4.4.2.1 Program rozvoje venkova 2014 – 2020

Programové období 2014 – 2020 je zaměřeno na rozvoj venkova jakožto hlavního faktoru ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, k udržitelnému řízení přírodních zdrojů a k rovnoměrnému rozvoji venkovských oblastí. Tyto obecné cíle jsou podrobněji vyjádřeny v šesti prioritách (eAgri, 2014):

- „Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.
- Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů.
- Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství.
- Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím.
- Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu.
- Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.“

4.4.2.2 Přímé platby

Přímé platby představují nejvýznamnější finanční tok určený pro zemědělce. Je to základní platba pro každého konvenčního zemědělce, jejíž výše je vypočtena jako součin počtu obhospodařovaných hektarů daného zemědělce a fixní sazby stanované pro celou ČR na daný rok. Jejich poskytování funguje na základě pravidel SZP. Zaměření přímých plateb je na programové období 2014 – 2020 orientováno předně na podporu ohleduplného přístupu k životnímu prostředí. Tohoto cíle chce SZP dosáhnout např. začleněním režimu greening,

podporou pro mladé zemědělce nebo podpory regionů sužovaných různými obtížemi. (SZIF, 2013)

Společná politika stanovuje rovněž podmínky pro každého žadatele, které jsou následující: žadatel musí být zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařovat zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS dle uživatelských vztahů. (SZIF, 2013)

4.4.2.3 Druhy přímých plateb v ČR a jejich sazby

4.4.2.3.1 Jednotná platba na plochu (SAPS)

Cílem tohoto dotačního titulu je podpora zemědělců, kteří obhospodařují minimálně 1 hektar zemědělské půdy jedné z následujících kultur: standardní orná půda, úhor, travní porost, trvalý travní porost, vinice, chmelnice, sad, školka, rychle rostoucí dřeviny, jiná trvalá kultura, zalesněná půda (způsobilá pro SAPS k roku 2008), nebo jiná kultura oprávněná pro dotace. Jednotná platba na plochu zůstává i nadále významnou složkou přímých plateb poskytovaných z rozpočtu Evropské unie, která představuje zhruba 55 % částky určené pro přímé platby.

Hlavním cílem SAPS je zabezpečit zemědělcům stabilní příjmy. Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v nařízení vlády pro přímé platby č. 50/2015 Sb. v platném znění, které je v souladu s používanými předpisy Evropské unie. Přímá platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU. Žádost o poskytnutí SAPS je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Jednou ze základních podmínek pro poskytnutí této platby je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB)³ v žádosti nejméně 1 ha. Příslušné DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS)⁴ nejpozději k datu podání žádosti 31. srpna kalendářního roku, ve kterém zemědělec žádá o platbu. Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu a povinných požadavků na hospodaření. (SZIF, 2018)

³ DPB – díl půdního bloku je součástí půdního bloku. Představuje souvislou plochu půdy o minimální výměře 0,01 ha, jejíž hranice lze identifikovat v terénu.

⁴ LPIS je geografický informační systém (GIS), který je tvořen primárně evidencí využití zemědělské půdy. LPIS vznikl na základě *zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství* na přelomu let 2003 a 2004. Ke spuštění došlo 21. března 2004.

4.4.2.3.2 Doplnkové platby k jednotné platbě na plochu SAPS

4.4.2.3.2.1 Dobrovolná podpora vázaná na produkci (ANC)

Dobrovolná podpora na produkci je kompenzační platba pro žadatele, jejichž zemědělská produkce se potýká s jistým omezením. Jedna se například o horské oblasti a půdu s nižší výnosností nebo oblasti s řidším osídlením. Účelem platby ANC, dříve označované zkratkou VCS, je vyrovnávat dodatečné náklady a ušlé příjmy. Výše sazby se odvíjí dle výrobního zaměření (rostlinná nebo živočišná výroba) a dle typu zemědělské půdy. V rámci podpory vázané na produkci jsou poskytovány následující dotace:

- „Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu
- Podpora na produkci konzumních brambor
- Podpora na produkci chmele
- Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností
- Podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností
- Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností
- Podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností
- Podpora na produkci cukrové řepy
- Podpora na produkci bílkovinných plodin
- Podpora na chov telete masného typu
- Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka
- Podpora na chov bahnice nebo na chov kozy“ (SZIF, 2013)

4.4.2.3.2.2 Přejídné vnitrostátní podpory

Přejídné vnitrostátní podpory jsou doplnkové platby poskytované k Jednotné platbě na plochu (SAPS), které jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. V rámci tohoto dotačního titulu lze požádat o platbu na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí či koz. K přejídným vnitrostátním podporám patří také tzv. historické platby, které jsou vázány na stav nahlášený k 31. 3. 2007. Jedná se o platby na chmel, brambory pro výrobu škrobu a na přezývákavce. Nevýhodou těchto historických plateb je jejich časová fixace. (SZIF, 2013)

4.4.2.3.3 Platba pro mladé zemědělce

Podpora je určena mladým zemědělcům, kteří začínají podnikat v zemědělství, ať již jako fyzická nebo právnická osoba. Cílem podpory je usnadnit založení zemědělského podniku a nastartovat jeho rozvoj v počátečních letech podnikání. Podpora je vyplácena formou příplatku k platbě SAPS. Na platbu mají nárok pouze příjemci jednotné platby na plochu (SAPS) po splnění všech podmínek. Platba se vypočte jako součin hodnoty odpovídající 25 % platby v rámci režimu SAPS počtem způsobilých hektarů, avšak jen do maximální možné výše 90 ha. Platba pro mladé zemědělce se poskytuje fyzickým osobám nebo obchodním korporacím (právnickým osobám), které splňují podmínky stanovené níže. (SZIF, 2016)

Fyzická osoba (FO)

Osoba poprvé zakládající zemědělský podnik jako jeho vedoucí, nebo osoba, která již takový podnik zřídila v průběhu pěti let před prvním předložením žádosti o platbu SAPS v novém programovém období 2014 – 2020. Za zřízení zemědělského podniku se považuje zápis do Evidence zemědělského podnikatele (posuzován je pouze rok zápisu, nikoliv den a měsíc). V roce předložení první žádosti o platbu SAPS v programovém období 2014 – 2020 nesmí osoba přesáhnout věk 40 let. Posuzován je opět jen rok narození žadatele, nikoliv den a měsíc.

Právnická osoba (PO)

Právnická osoba, ve které fyzická osoba (splňující výše uvedené podmínky pro mladého zemědělce) v příslušném kalendářním roce podání žádosti o platbu vykonává nad obchodní společností účinnou kontrolu ve smyslu rozhodnutí týkajících se řízení, zisků a finančních rizik. Takovou osobou se rozumí většinový společník, nebo více fyzických osob splňujících podmínky mladého zemědělce a zároveň držících dohromady většinový podíl na kapitálu obchodní korporace. Za takovou osobu se naopak nepovažuje status tzv. tichého společníka. (SZIF, 2016)

4.4.2.3.4 Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening)

Cílem této platby je podpora zemědělských postupů se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí. Mezi základní postupy greeningu patří dle (SZIF, 2019) následující opatření:

- Diverzifikace plodin

Žadatel má povinnost pěstovat určitý počet plodin v závislosti na rozloze orné půdy v LPIS. Ornou půdou se rozumí standardní orná půda, úhor a travní porost na orné půdě. Plnění podmínek diverzifikace se posuzuje za období od 1. června do 31. srpna daného roku. V tomto období se musí na daném půdním bloku nacházet buď plodina sama, nebo alespoň prokazatelné posklizňové zbytky plodiny, kterou žadatel deklaroval v žádosti.

- Zachování úrovně trvalých travních porostů

Principem tohoto postupu je udržení poměru trvalých travních porostů vůči zemědělské ploše, přičemž zemědělec musí splnit následující dvě podmínky – udržení poměru trvalých travních porostů vůči zemědělské ploše a úplný zákaz změny kultury trvalého travního porostu na environmentálně citlivých plochách.

- Zřizování ploch v ekologickém zájmu.

Pokud má žadatel v LPIS více než 15 ha orné půdy, musí být alespoň 5 % z jeho výměry uvedené na deklaraci veškeré zemědělské půdy v rámci Jednotné žádosti vyčleněno jako plocha v ekologickém zájmu (tzv. plocha EFA). Za EFA se ve smyslu splnění podmínek greeningu považuje půda ponechaná ladem, krajinné prvky (meze, skupiny dřevin, stromořadí, příkopy), ochranné pásy podél vod, pásy půdy ležící na okraji lesa, zalesněné plochy a další. (SZIF, 2016)

Ministerstvo zemědělství každoročně stanovuje aktuální výši jednotlivých sazeb pro přímé platby. Sazby jsou stanoveny na 1 ha v případě obhospodařovaných ploch, v případě hospodářských zvířat se jedná o tzv. velké dobytčí jednotky VDJ. Součástí financování přímých plateb je i dobrovolná podpora vázaná na produkci (tzv. ANC) pro citlivé komodity a přechodné vnitrostátní podpory (PVP). (SZIF, 2013)

Následující tabulka zobrazuje přehled dotačních sazeb všech výše zmíněných plateb v letech 2015 až 2019.

Tabulka 1 Sazby jednotlivých dotačních titulů v letech 2015 – 2019

Sazby jednotlivých dotačních titulů 2015 – 2019						
Přímé platby	jednotka	Sazba 2015	Sazba 2016	sazba 2017	Sazba 2018	Sazba 2019
Jednotná platba (SAPS)	ha	3544	3515	3378	3 388	3 394
Greening	ha	1944	1928	183	1 877	1 884
Platba pro mladé zemědělce	ha	886	879	844	1 694	1697
Dobrovolná podpora vázaná na produkci (ANC)						
ANC bílkovinné plodiny	ha	3711	3255	2990	2 218	2136

ANC cukrová řepa	ha	7874	7430	6540	6 549	7246
ANC tele masného typu	VDJ	10002	9313	8560	8 688	8084
ANC dojnice	VDJ	3679	3680	3597	3 687	3730
Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)						
Zemědělská půda	ha	192	178	159	141	129
Přežvýkavci	VDJ	102	95	86	76	70

Zdroj: SZIF; vlastní zpracování

4.4.3 Přínosy a nedostatky dotačních programů

O dotačních titulech poskytovaných v rámci ČR lze jednoznačně tvrdit, že jsou a vždy byly velkým přínosem pro české zemědělství a venkovskou společnost obecně. Důkazem budiž četné projekty modernizace a rekonstrukce provozů živočišné výroby, modernizace skladovacích technologií, investice do zlepšení kontroly dodržování přísných veterinárních standardů EU, rozvoj agroturistiky ve venkovských oblastech a v neposlední řadě podpora kulturního dědictví českého venkova. Tyto realizované projekty jsou důkazem nesporného významu dotačních systémů pro rozvoj českého zemědělství.

Zodpovědnost za monitoring a naplňování cílů má v plné dikci monitorovací výbor pro program rozvoje venkova. Tento výbor rovněž každým rokem zveřejňuje výroční zprávu za rok uplynulý. Ta kromě výsledků hodnocení obsahuje rovněž opatření nutná k odstranění nežádoucích účinků a návrhy dalších postupů.

Každý dotační program má kromě nesporných pozitiv i své stinné stránky. K těm patří vysoká administrativní náročnost, nejistota existence dané podpory, nejasné vymezení skupin oprávněných žádat o dotaci, nebo nedostatečný zájem o určité dotační programy, u kterých nabízené objemy finančních prostředků zůstávají nevyčerpány. U nejvíce žádaných programů je zase velký převis poptávky, která nemůže být ve všech případech uspokojena.

Dalšími nedostatky jsou nízká informovanost, problematické nastavení cílových hodnot indikátorů, které jsou často výrazně přečerpávány, čehož příčinou je nedostatečné sledování a vyhodnocování podpořených projektů národními autoritami. Dobrým příkladem takové nedostatečné kontroly jsou místní akční skupiny. U místních akčních skupin bylo v předchozím programovém období 2007 – 2013 odhaleno přečerpávání až o stovky procent. V jiných případech bylo zjištěno nenaplnění plánovaných cílů, které byly stanoveny příliš obecně, neměřitelně a nereálně. Přestože místní akční skupiny prošly jistou standardizací, následná kontrola prokázala, že nedošlo k žádoucí nápravě a podstatných změn nedoznalo

ani stávající programové období 2014 – 2020. Několik dalších příkladů špatně provedených dotačních programů obsahuje následující výčet: (eAgri, 2015)

- Program Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů zaznamenal velmi nízkou výplatu podpor a rovněž velmi nízký pokrok v implementaci cílů programu.
- Program Předávání znalostí a informační akce zaznamenal nízkou míru čerpání z celkového objemu finančních prostředků.
- Operace Pozemkové úpravy byla vyhodnocena v rámci programu Investice do hmotného majetku jako neuspokojivá vzhledem k nízké úrovni provedených ekologických opatření proti erozi.
- Program Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti byl pro jeho přečerpání uzavřen.
- Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů trpí nízkou mírou čerpání.

5 Analytická část

Analytická část se zabývá praktickým zhodnocení dotačních programů a jejich vlivu na výsledky hospodaření vybraného zemědělského podniku. Nejprve je provedena finanční analýza podniku z hlediska poměrových ukazatelů finanční analýzy definovaných v teoretické části (sekce 3.3.1). Samotný vliv dotací je poté kvantifikován a graficky znázorněn na základě výpočtů přímých nákladů (viz sekce 3.4) na produkci dvou plodin a dvou oblastí živočišné výroby vztažených k hospodaření podniku za dané období ve variantě s dotacemi a hypotetické variantě, jak by hospodaření vypadalo v případě, kdyby podnik fungoval bez dotací.

5.1 Charakteristika vybraného zemědělského podniku

Zemědělský podnik, na jehož příkladu budou prováděny veškeré výpočty, je společnost ZEPO, a. s. Leština (dále jen ZEPO) v Pardubickém kraji, která byla založena zakladatelskou listinou ze dne 7. června 1995. V současné době podnik hospodaří na 999 ha zemědělské půdy, z čehož je 878 ha orné půdy a 121 ha luk a pastvin. Největší podíl výměry rostlinné výroby je využíván pro pěstování krmných plodin pro potřeby navazující živočišné výroby. Nejvýznamnějšími tržními plodinami rostlinné výroby jsou pšenice, řepka, sója a cukrová řepa. V živočišné výrobě se firma orientuje především na chov skotu na mléko. Na mléčné farmě chová cca 200 ks krav s roční produkcí kolem 1,5 mil. litrů mléka. Středisko mechanizace podniku ZEPO zajišťuje provozuschopnost veškeré techniky pro rostlinnou a živočišnou výrobu a také služby pro ostatní zákazníky (např. agrotechnické služby vlastní zemědělskou technikou). (Zepo, 2014)

5.1.1 Klimatické a půdní podmínky

Podnik se nachází na katastrálním území obce Leština v Pardubickém kraji. Je situován v Loučenské tabuli v nadmořské výšce 300 m. Krajina má převážně rovinatý charakter, nenachází se zde žádné výrazné vyvýšeniny. Nejvyšším bodem území je Bučkův kopec s nadmořskou výškou 315 m. Z geologického hlediska tvoří podloží obce a okolí převážně pískovce a jílovce. Půdní poměry území obce jsou charakterizovány několika půdními typy. Studované území leží v teplé klimatické oblasti. Místní klima je charakterizováno teplým létem a teplotně průměrnou zimou. Průměrný roční srážkový úhrn činí 550 – 600 mm. (eddp, 2019)

5.2 Přehled čerpaných dotací

Vybraný podnik pro svou provozní činnost čerpá prostředky z různých dotačních programů. Nejvýznamnější dotací tvoří jednotná platba na plochu (SAPS), která v posledním zkoumaném roce 2019 činila 3 365 156,- Kč. Tato dotace byla pro podnik v rámci své činnosti nejvýznamnější, tvořila cca 53 % z celkových přijatých dotací. Z titulu jednotné platby byla současně vyplacena dotace na greening ve výši 1 864 583,- Kč. Přehled čerpaných dotací v letech 2015 – 2019 znázorňuje tabulka níže.

Tabulka 2 Přehled čerpaných dotací zemědělským podnikem ZEPO v letech 2015 – 2019

Dotace (v tis. Kč)	2015	2016	2017	2018	2019
Krávy s tržní produkcí mléka	952	1536	1274	1376	1491
Dotace na přežvýkavce	19	31	30	27	24
Vyrovňovací příspěvek LFA	128	79	71	69	173
Dotace na meziplodiny	98	57	0	0	0
Platba z EU na půdu SAPS	6022	3671	3532	3378	3365
Dotace RV výroba PGRLF	23	264	210	218	208
Dotace ŽV výroba PGRLF	113	20	20	29	30
Dotace na skot	29	32	40	41	37
Ošetřování Agroenvi	272	306	358	317	276
Dotace Greening (ozelenění)	0	1953	1912	1853	1864
Dotace cukrová řepa	144	260	196	229	275
Dotace na půdu – bílkoviny	100	110	0	0	0
Mimořádné podpory	0	181	484	0	138
Dotace za daný rok celkem:	7900	8500	8127	7537	7881

Zdroj: účetní doklady podniku; vlastní zpracování

5.3 Finanční analýza zemědělského podniku

Analýza v dalších částech textu je provedena s cílem zhodnotit hospodáření podniku v daných letech. Analyzovaným obdobím jsou v této části práce roky 2015 – 2019. Veškeré výpočty uvedené dále v této podkapitole podávají obraz o reálném hospodaření podniku v daných letech, tj. hospodaření včetně přijatých dotací.

5.3.1 Výpočty likvidity

Výpočty v tabulce níže byly provedeny na základě účetních výkazů společnosti uvedených v příloze této práce a vzorců výpočtu poměrových ukazatelů uvedených v sekci 3.3.1.1.

Tabulka 3 Výpočty jednotlivých likvidit zemědělského podniku v letech 2015 – 2019

Ukazatele likvidity	2015	2016	2017	2018	2019
Okamžitá likvidita I. stupně	0,47	0,37	0,39	0,92	1,18
Pohotová likvidita II. stupně	0,40	0,43	0,14	0,13	0,51
Běžná Likvidita III. stupně	1,33	1,25	0,81	0,97	1,26

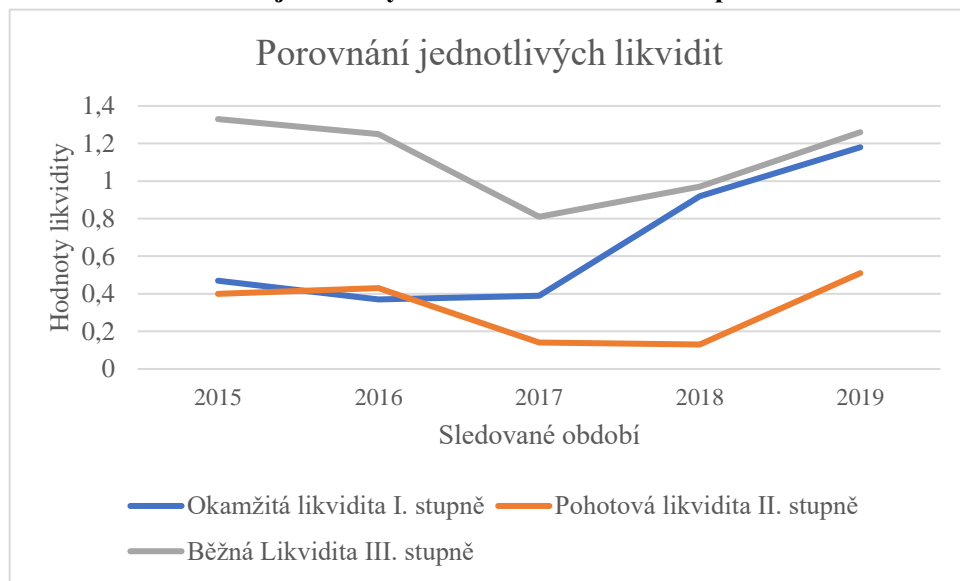
Zdroj: Účetní výkazy podniku; vlastní zpracování

Doporučené hodnoty okamžité likvidity se pohybují v rozmezí 0,2 až 0,5 a z tabulky je patrné, že tato likvidita ve třech z pěti sledovaných let odpovídá doporučeným hodnotám. V případě, že jsou hodnoty okamžité likvidity výrazně vyšší než 0,5, pak firma nevhodně investovat. Rok 2019 se jeví jako nejlepším z hlediska likvidity a zachování platební schopnosti, nicméně na účtech bylo až zbytečně velké množství prostředků, které se daly investovat.

Pohotová likvidita se má pohybovat rozmezí 0,7 až 1,2. V tomto ukazateli společnost ani v jednom ze zkoumaných let nedosahuje doporučené hodnoty pohotové likvidity. Nelze však říci, že by společnost v těchto letech dosahovala neuspokojivých výsledků. Znamená to pouze, že poměr krytí krátkodobých závazků společnosti je nižší než doporučený.

Názory na ideální hodnoty běžné likvidity se liší autor od autora. V této práci jsou zohledněna doporučení dle (Růčková, 2015), která uvádí jako optimum běžné likvidity hodnoty v rozmezí 1,5 až 2,5. Na čem se však shodují všichni autoři je, že neuspokojivé hodnoty běžné likvidity jsou hodnoty menší než 1, které naznačují, že krátkodobé závazky není možné z oběžných aktiv uhradit. Této kritické hodnoty podnik dosáhl v letech 2017 a 2018. (Holečková, 2008)

Graf 1 Průběh jednotlivých likvidit zemědělského podniku v čase

Zdroj: vlastní zpracování

Uvedený graf znázorňuje průběh jednotlivých likvidit za zkoumané časové období. Okamžitá likvidita má stoupající trend. Velký nárůst lze vidět v roce 2018, kdy okamžitá likvidita dosáhla hodnoty 0,92, což je cca o 80 % více než jsou doporučené hodnoty. V roce 2019 je z křivky patrný další nárůst o 0,26. V tomto případě je již hodnota okamžité likvidity příliš vysoká a je tedy patrné, že firma ne hospodařila efektivně. Křivka pohotové likvidity je kolísavá a ke konci zkoumaného období roste, avšak ani v jednom z roků nedosahuje doporučených hodnot. Z hodnot pohotové likvidity vyplývá, že struktura pohotových oběžných aktiv není optimálně rozložena. Poslední křivkou grafu je běžná likvidita. Ani tento ukazatel nedosahuje žádoucích hodnot, což může pro firmu znamenat vyšší riziko platební neschopnosti. Nicméně i tento ukazatel je ovlivněn dalšími faktory jako jsou zásoby, které v odvětví zemědělství nejsou příliš vysoké a ovlivňují tím i ukazatel běžné likvidity, která tak vykazuje nižších hodnot.

5.3.2 Výpočty rentability

Výpočty v tabulce na následující straně byly provedeny na základě účetních výkazů společnosti uvedených v příloze této práce a vzorců výpočtu poměrových ukazatelů uvedených v sekci 3.3.1.2.

Tabulka 4 Výpočty jednotlivých typů rentability zemědělského podniku v letech 2015 – 2019

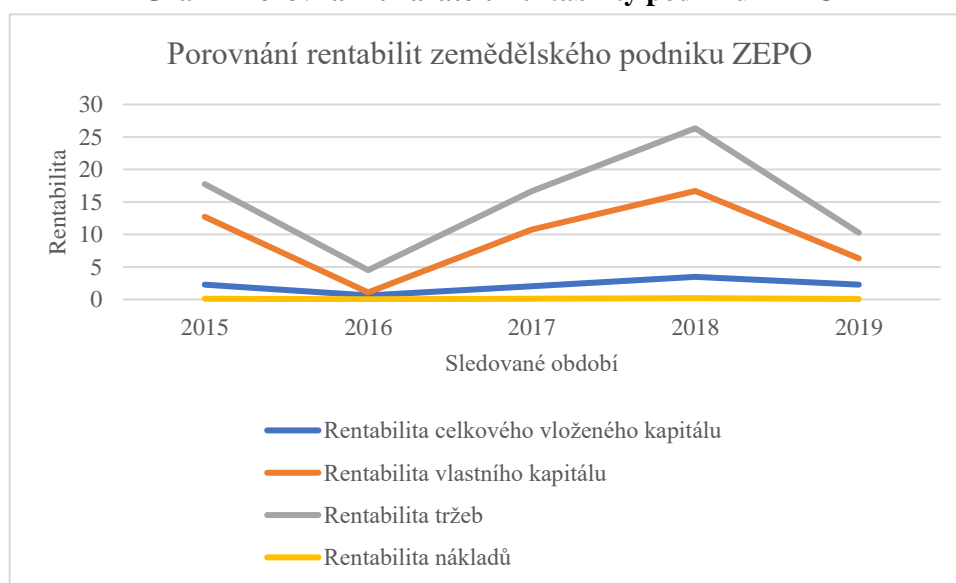
Ukazatele rentability	2015	2016	2017	2018	2019
Rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROA)	2,29	0,62	2,04	3,48	2,29
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	12,71	1,09	10,74	16,69	6,30
Rentabilita tržeb (ROS)	17,76	4,51	16,64	26,35	10,28
Rentabilita nákladů (ROC)	0,10	0,30	0,11	0,20	0,19

Zdroj: vlastní zpracování

Obecně lze říct, že hodnoty daných ukazatelů v čase by měly mít rostoucí tendenci, což v případě podniku ZEPO více méně platí. Za sledované období byla ROA nejnižší v roce 2016, kdy v rostlinné výrobě došlo k vymrznutí porostu řepky olejky a k poškození zvířít. Škoda byla velkého rozsahu a projevila se nepříznivě v hospodaření společnosti.

Za povšimnutí stojí hodnota ROE, která je značně proměnlivá a vykazuje velké výkyvy. V případě, pokud by byla hodnota ROE dlouhodobě nízká, bylo by na místě zvážit investice do jiných oblastí podnikání, nebo podnikání zcela ukončit.

Rentabilita tržeb (ROS) představuje zisk v haléřích na jednu korunu obratu. Velký propad byl zaznamenán v roce 2016, kdy byla rentabilita tržeb nejnižší. Tento propad byl odrazem nízkých cen v živočišné výrobě, konkrétně propadem ceny mléka, a rovněž propadem v rostlinné výrobě, kdy vlivem vysokých mrazů vymrzla řepka ozimá a rovněž část pšenice ozimé. V tomto roce byla rentabilita nejnižší za sledované období. Tabulku doplňuje graf znázorňující průběh ukazatelů rentability v čase.

Graf 2 Porovnání ukazatelů rentability podniku ZEPO

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu na předcházející straně je patrný průběh jednotlivých rentabilit zemdělského podniku za sledované období 2015 – 2019. Rentabilita nákladů (ROC) je doplňkový ukazatel rentability tržeb. ROC je ovlivňována zejména snižováním nákladů nebo zvýšením marže za prodané služby či výrobky. V případě ROC vybraného podniku má jeho křivka oproti ROS takřka konstantní tvar. Svými hodnotami nám říká, kolik korun nákladů musí zemědělský podnik vynaložit, aby dosáhl 1 Kč zisku. Jinými slovy, v daném časovém období podnik k dosažení zisku vynaložil v každém roce cca stejný poměr nákladů.

5.3.3 Výpočty zadluženosti

Výpočty míry zadluženosti jsou provedeny na základě vztahů uvedených v kapitole 3.3.1.3.

Tabulka 5 Výpočty ukazatelů zadluženosti zemědělského podniku ZEPO v letech 2015 – 2019

Ukazatele zadluženosti (v %)	2015	2016	2017	2018	2019
Celková zadluženost	52,98	50,12	44,93	40,24	36,43
Míra zadluženosti vlastního jmění	238,51	225,26	190,82	151,62	134,27
Běžná zadluženost	24,55	27,04	23,40	22,16	21,33
Koeficient samofinancování	22,22	71,66	23,40	25,86	26,80

Zdroj: vlastní zpracování

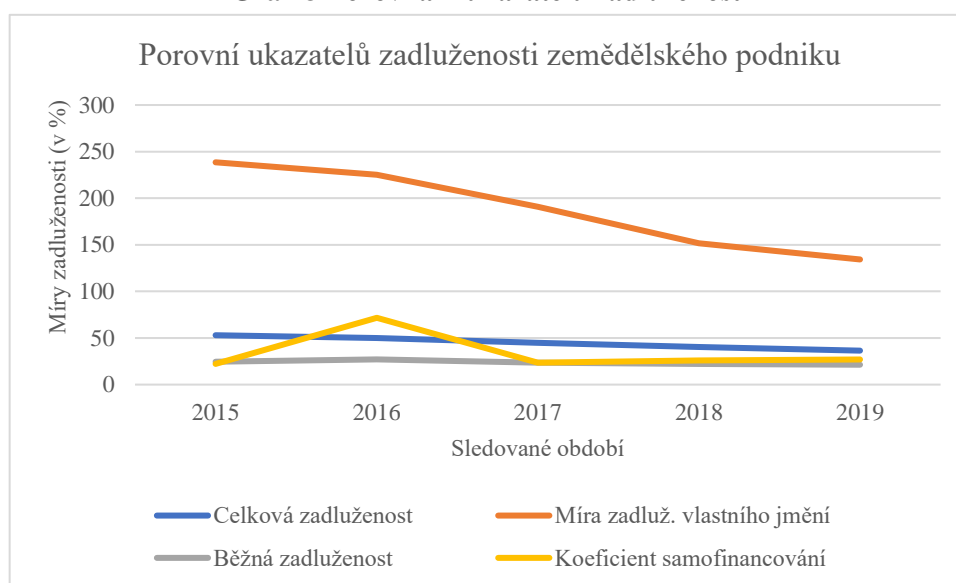
Čím vyšší je ukazatel celkové zadluženosti, tím vyšší je celková zadluženost podniku vzhledem ke svému majetku a tím vyšší je riziko věřitelů, že jejich dluh nebude splacen. Příliš vysoká zadluženost má vliv na celkovou výnosnost podniku, neboť vysoké procento cizích zdrojů zvyšuje náklady společnosti. V případě podniku ZEPO se jedná o poměrně vysoké úrovně zadluženosti v jednotlivých letech, které však v čase klesají, což je rozhodně pozitivní. Nejvíce zadlužená byla společnost v roce 2015, což zapříčinila přestavba stájí za 7 mil. Kč z vazného ustájení dojníc na volné ustájení v roce 2013. Další investicí byla o rok později výstavba silážního žlabu v hodnotě 14 mil. Kč. Obě investice byly realizovány bankovním úvěrem, který podnik v následujících letech splácel.

Míra zadluženosti vlastního kapitálu vychází z poměru cizího a vlastního kapitálu. Optimálním stavem je, když cizí zdroje nepřesahují jeden a půl násobek vlastního jmění. V případě podniku ZEPO tomu tak vzhledem k provedeným investicím nemohlo být. Důležité však je, aby se v časové řadě cizí zdroje nezvyšovaly, ale naopak snižovaly na únosnou mez.

Běžná zadluženost poměruje krátkodobý cizí kapitál s celkovými aktivy, vyjadřuje tedy jaká část aktiv podniku je financována krátkodobým cizím kapitálem. Společnost ZEPO se v průměru pohybovala na 23 % běžné zadluženosti, což je vcelku běžná hodnota.

Podstatou koeficientu samofinancování je vyjádření soběstačnosti podniku, tedy míry nezávislosti na cizím kapitálu. Žádoucí je, aby koeficient neležel dlouhodobě pod úrovní 30 %. V případě daného zemědělského podniku je tato podmínka splněna jen v roce 2016. Znamená to tedy, že firma pro své financování využívá především cizí zdroje.

Graf 3 Porovnání ukazatelů zadluženosti

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj poměrových ukazatelů zadluženosti v čase. Celková zadluženost má klesající trend. Míra zadluženosti vlastního jmění je velmi vysoká, neboť doporučená hodnota se pohybuje těsně pod 100 %. V případě podniku ZEPO tuto optimální hodnotu přesahuje v průměru o 180 %. Křivka běžné zadluženosti má rovněž klesající trend a u vybraného podniku nejsou hodnoty ukazatele běžné zadluženosti výraznou hrozbou.

5.4 Kalkulace nákladů vybraného podniku

Následující část práce se zabývá výpočtem nákladů vybraných oblastí rostlinné a živočišné výroby. Za rostlinnou výrobu jsou provedeny kalkule vlastní nákladů na produkci cukrové řepy a pšenice ozimé. V živočišné výrobě jsou vypočteny vlastní náklady na produkci mléka a výkrm telat do 6 měsíců. Výpočty jsou zde prováděny na základě interních podkladů zemědělského podniku a jsou dále vztaženy k přijatým dotacím.

5.4.1 Výpočet nákladů na rostlinnou výrobu

Následující tabulka rostlinné výroby zobrazuje nákladovost dvou uvažovaných plodin – pšenice ozimé a cukrové řepy. Pšenice byla vybrána díky své rozmanitosti a nezastupitelné roli hlavní plodiny téměř v každém zemědělském podniku, a rovněž z důvodu, že se k ní přímo neváže žádný jmenovitý dotační titul, na rozdíl od cukrové řepy, která byla vybrána zejména pro její návaznost na konkrétní dotační titul. Zdaleka největší podíl z celkových nákladů rostlinné výroby tvoří náklady na osivo, mzdy a hnojiva. U produktů rostlinné výroby jsou náklady uváděny v Kč/ha.

5.4.1.1 Náklady pšenice ozimá

Pšenice je do kalkulace nákladů zahrnuta zejména pro svou rozšířenost a každoroční zařazení do osevního plánu zemědělským podnikem. Výpočty jsou provedeny na základě kalkulačního vzorce, který je uvedený v sekci 3.4.1.1.

Tabulka 6 Náklady na pšenici ozimou

Položka nákladů	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Osivo nakoupené	Kč/ha	1420	1302	1617	1335	1625
Osivo vlastní	Kč/ha	198	214	199	171	105
Hnojivo nakoupené	Kč/ha	5077	5 075	5319	4566	4194
Hnojivo vlastní	Kč/ha	67	293	368	315	466
Prostředky ochrany	Kč/ha	3378	3341	3650	3739	3371
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	463	456	496	790	652
Přímý materiál nákl. celkem	Kč/ha	10603	10682	11649	10917	10412
Ostatní př. náklady a služby	Kč/ha	3658	3770	4615	4558	4627
Mzdové a osobní náklady	Kč/ha	4326	4455	4498	4726	4661
Odpisy DNHM přímé	Kč/ha	11	53	52	53	6
Náklady pomocné činnosti	Kč/ha	5297	5558	4919	5256	5284
Výrobní režie	Kč/ha	2853	2846	2495	2294	2850
Správní režie	Kč/ha	837	761	1050	1437	1100
Vlastní náklady celkem	Kč/ha	27 585	28123	29277	29240	28940
Výnos na hektar	t/ha	7,39	7,14	7,47	6,37	5,66
Vlastní náklady na tunu	Kč/t	3286	3465	3447	4037	4498
Tržby za výrobky	Kč/ha	27003	27037	23128	22826	25596
Tržní výkupní cena	Kč/t	4335	4091	3535	3841	3849

Zdroj: Uzei; vlastní zpracování

Jak je patrné z tabulky, v jednotlivých letech vývoj nákladů kolísal zejména v závislosti na vývoji hektarových výnosů a cen vstupů do zemědělství. Z jednotlivých nákladových položek zkoumaných let vzrostly přímé materiálové náklady o 40,8 %, ostatní přímé náklady a služby o 26,49 %, náklady na vlastní hnojiva o 60 %, náklady na zakoupená osiva o 23 % a zvýšila se také správní režie o 31,4 %. U ostatních nákladových položek byl růst pomalejší, nebo došlo dokonce k jejich poklesu. Nejvíce poklesly náklady na vlastní osiva o 46,9 %, což bylo ovlivněno především zvyšujícím se podílem nakupovaných osiv. Růst celkových nákladů zhruba odpovídá růstu souhrnného indexu cen vstupů do zemědělství. Průměrné hektarové výnosy pšenice ozimé v období 2015 – 2019 se snížily ze 7,39 t/ha na 5,66 t/ha. Nejlepšího výnosu z pšenice ozimé se společností podařilo dosáhnout v roce 2016, který byl pro pěstování pšenice v dané lokalitě klimaticky mimořádně příznivý.

Struktura nákladů ozimé pšenice v období 2015 – 2019 byla v jednotlivých letech podobná, vyšší nárůst lze vypočítat v roce 2017, kdy došlo k výraznému nárůstu ve většině nákladových položek. Na celkovém nárůstu nákladů se nejvýznamněji podílely náklady na osiva, hnojiva, ostatní přímý materiál, náklady pomocných činností a také mzdové náklady. Tabulka níže zobrazuje přehled nákladů vynaložených na produkci pšenice ozimé vztahovaných k výnosům, přijatým dotacím a výsledku hospodaření podniku ZEPO. Pšenice ozimá jako plodina dotovaná není, ale podnik rozpočítává přijaté dotace vztahující se k rostlinné výrobě. V úhrnu zkoumaného období pěti let rostlinná výroba obdržela dotační sumu ve výši téměř 29 milionů Kč. V průměru tedy podnik přijal podpory ve výši 5,8 milionu Kč ročně. Tuto částku dělí společnost mezi plodiny dle jejich zastoupení v osevním plánu. Vzhledem k tomu, že pšenice ozimá je hlavní plodinou, a zabírá tedy největší osetou plochu, připadá na ní největší podíl obdržených dotací. Společnost jí přiděluje 35 % z obdržených podpor. Tabulka níže přináší přehled nákladů a vliv dotací na pšenici ozimou.

Tabulka 7 Pšenice ozimá a vliv dotací v letech 2015 – 2019

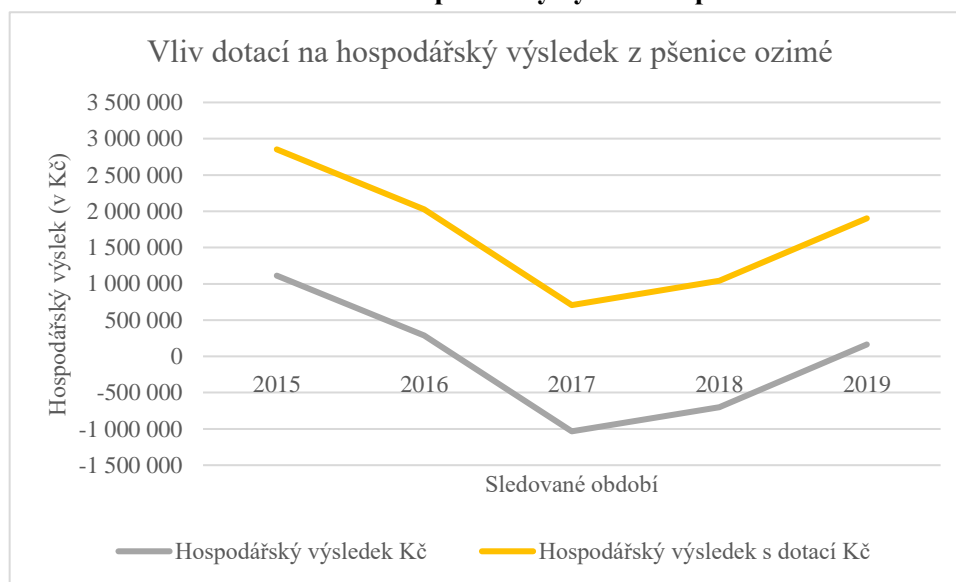
Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Vlastní náklady	Kč/ha	27 585	28 123	29 277	29 240	28 940
Osetá plocha	ha	250	310	360	300	280
Náklady oseté plochy	tis. Kč	6 896,25	8 718,13	10 539,72	8 772,00	8 103,20
Výnos / ha	t/ha	7,39	7,1	7,47	6,9	7,2
Výnos z oseté plochy	t	1 848	2 201	2 689	2 070	2 016
Vlastní náklady	Kč/t	3 286	3 465	3 447	4 037	4 498

Tržby celkem	tis. Kč	8 008,913	9 004,291	9 506,322	8 073,000	8 265,600
HV bez dotací	Kč	1 112 663	286 161	-1 033 398	-699 000	162 400
Dotační podíl	Kč/ha	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %
Podíl dotace	Kč	1 740 000	1 740 000	1 740 000	1 740 000	1 740 000
HV s dotací	Kč	2 852 663	2 026 161	706 602	1 041 000	1 902 400
Tržní výkupní cena	Kč/t	4 335	4 091	3 535	3 900	4 100

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce zobrazující vliv dotací na pšenici ozimou vidíme červeně označené záporné hodnoty v letech 2017 a 2018, kdy by produkce pšenice ozimé bez dotace byla vysoce ztrátová. Díky dotacím tomu tak není a pšenice je rentabilní i v letech 2017 a 2018. Pozitivní vliv dotací je tedy evidentní a není pochyb o jejich přínosech.

Graf 4 Vliv dotací na hospodářský výsledek z pšenice ozimé

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu zobrazujícího vliv dotací na hospodářský výsledek z pšenice ozimé vyplývá, že při neuvažování dotací by se produkce pšenice v letech 2017 a 2018 propadla do mínusových hodnot a jen vlivem dotací se pšenice ozimá stává rentabilní ve všech sledovaných letech.

5.4.1.2 Náklady cukrová řepa

Pro daný zemědělský podnik je cukrová řepa významnou plodinou z pohledu agrotechnického i ekonomického. V České republice má pěstování cukrové řepy dlouhou tradici, ale podnik ZEPO se pěstováním cukrové řepy zabývá až posledních 6 let. Kalkulace

nákladů vztahujících se k cukrové řepě je zahrnuta především kvůli její dotační podpoře, která je nabízena od roku 2015. Níže uvedená tabulka znázorňuje veškeré náklady spojené s pěstováním cukrové řepy. Výpočty jsou provedeny na základě kalkulačního vzorce, který je uvedený v sekci 3.4.1.1.

Tabulka 8 Náklady na cukrovou řepu

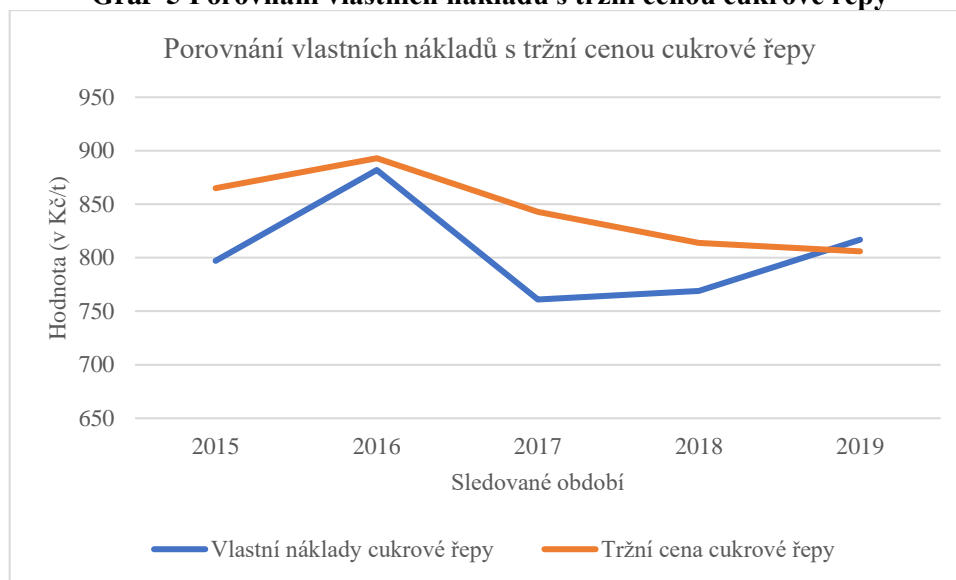
Položka nákladů	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Osivo nakoupené	Kč/ha	6 685	6 884	6 556	6 417	5 776
Osivo vlastní	Kč/ha	0	0	0	0	0
Hnojivo nakoupené	Kč/ha	5 325	6 654	5 459	5 752	5 918
Hnojivo vlastní	Kč/ha	662	1 307	1 409	1 308	1 149
Prostředky ochrany	Kč/ha	7 480	9 011	9 240	8 749	12 556
Ostatní přímý materiál	Kč/ha	1 175	1 123	1 311	2 317	1 796
Mater. náklady celkem	Kč/ha	21 327	24 979	23 975	24 543	27 195
Ostatní přímé náklady	Kč/ha	9 900	10 225	10 867	10 375	9 810
Mzdové náklady	Kč/ha	10 861	10 031	10 895	9 156	9 421
Odpisy DNHM přímé	Kč/ha	482	583	318	434	386
Náklady pomoc. činností	Kč/ha	10 317	9 802	8 769	6 904	7 861
Výrobní režie	Kč/ha	5 490	5 440	5 846	4 781	5 424
Správní režie	Kč/ha	1 909	1 778	1 959	2 125	1 826
Vlastní náklady celkem	Kč/ha	60 286	62 838	62 629	58 318	61 923
Výnos na hektar	t/ha	76,8	62,64	72,52	67,84	62,16
Vlastní náklady na tunu	Kč/t	797	882	761	769	817
Tržby za výrobky	Kč/ha	61 702	61 239	66 036	59 129	52 540
Prodané množství	t/ha	71,34	68,56	78,29	72,65	65,2
Výkupní cena plodiny	Kč/t	865	893	843	814	806

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky nákladů vynaložených na cukrovou řepu je na pohled zjevných několik meziročních změn. Nejvýraznější meziroční nárůst o 25 % se v letech 2015 – 2016 projevil u nakoupených hnojiv. K dalšímu výraznému nárůstu došlo u prostředků ochrany plodin, a to o 20 %. V tomto období byl zároveň zaznamenán i pokles některých nákladových položek, jako např. snížení nákladů na správní režii o 7 % či 9 % pokles mzdových nákladů. V letech 2017 – 2018 byl zaznamenána největší nárůst u položek výrobní režie o 18 %, zatímco náklady pomocné činnosti se snížily o 21 %. Mezi posledními sledovanými roky 2018 a 2019, kde byl meziroční nárůst nejpatrnější, je možné vidět až 44 % nárůst prostředků ochrany cukrové řepy. K nejpatrnějšímu poklesu došlo u správní režie (o 14 %) a ostatní přímý materiál rovněž klesl, a to o 22 %. V tabulce výše jsou také tučně vyznačené hodnoty, které jsou využity v dalších výpočtech hodnocení vlivu dotací na produkci cukrové řepy.

Z grafu níže lze vidět, že úroveň vlastních nákladů na produkci 1 tuny cukrové řepy je téměř ve všech letech nižší, než je její tržní cena, což vypovídá o rentabilní produkci. Tržní cena cukrové řepy klesla pod úroveň vlastních nákladů pouze v roce 2019, ale vlivem dotací byla cukrová řepa stále rentabilní.

Graf 5 Porovnání vlastních nákladů s tržní cenou cukrové řepy

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka níže zachycuje vliv dotací na cukrovou řepu. Tučně vyznačenými položkami jsou HV s dotací a HV bez dotace. Červeně označené hodnoty ukazují, že bez obdržení dotací by byl hospodářský výsledek z produkce cukrové řepy v letech 2016 – 2019 ztrátový. Nicméně za pomoci dotací v rámci doplňkových plateb programu SAPS je hospodářský výsledek z produkce cukrové řepy kladný ve všech letech.

Tabulka 9 Náklady cukrová řepa a vliv dotací v letech 2015 – 2019

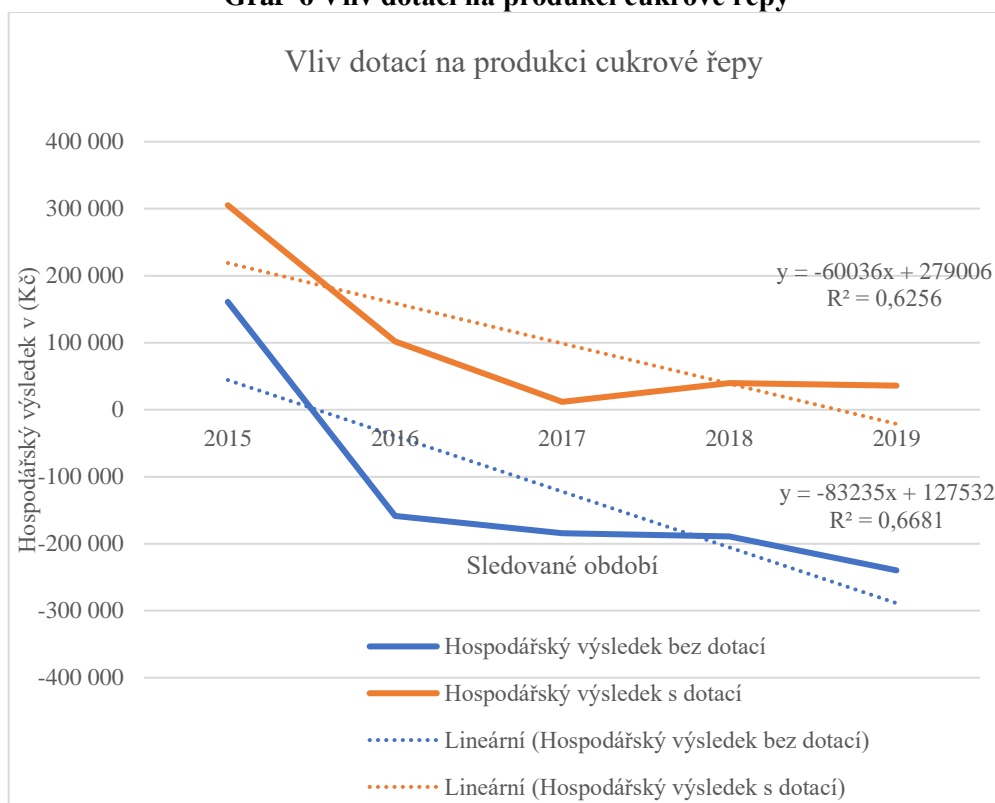
Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Vlastní náklady	Kč/ha	60 286	62 838	62 629	58 318	61 923
Osetá plocha	ha	20	35	30	35	38
Náklady osetá	Kč	1 205 720	2 199 330	1 878 870	2 041 130	2 353 074
Výnos / ha	t/ha	79	65,3	67	65	69
Výnos celkem	t	1580	2286	2010	2275	2622
Vlastní náklady	Kč/t	797	882	761	769	817
Tržby celkem	Kč	1 366 700	2 040 951	1 694 430	1 851 850	2 113 332
HV bez dotací	Kč	160 980	-158 379	-184 440	-189 280	-239 742
Dotací sazba	Kč/ha	7 212	7 430	6 540	6 549	7 254

Výnosy dotace	Kč	144 240	260 050	196 200	229 215	275 652
HV s dotací	Kč	305 220	101 672	11 760	39 935	35 910
Tržní cena	Kč/t	865	893	843	814	806

Zdroj: vlastní zpracování

Graf níže zobrazuje vliv dotací na hospodářský výsledek z produkce cukrové řepy. Směr trendových křivek je klesající (tj. HV z cukrové řepy v čase klesá) s tím rozdílem, že křivka hospodářského výsledku bez dotací je většinu období v záporných (tzn. ztrátových) hodnotách a v kladných (tj. ziskových) hodnotách se naopak pohybuje křivka hospodářského výsledku s dotacemi. To je patrné i ze záporných hodnot směrnic trendových funkcí – směrnice u trendové funkce HV bez dotací je „zápornější“ (má větší klesající sklon) než směrnice u trendové funkce HV s dotacemi. Je tedy zřejmé, že vliv dotací je zásadní.

Graf 6 Vliv dotací na produkci cukrové řepy

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.2 Výpočet nákladů na živočišnou výrobu

V živočišné výrobě jsou stanoveny vlastní náklady na chov dojnic a výkrm telat do 6 měsíců. Vybrané náklady umožňují udělat si obrázek neutěšené ekonomiky chovu skotu. Vychází ze zásady, že výroba mléka a výkrm jatečného skotu tvoří nedílný celek v rámci uzavřeného obratu stáda. Výpočet nákladů na chov dojnic a výkrm telat byl pro práci vybrán z důvodu

dlouhodobých ztrátových výsledků hospodaření za zkoumaná období. Rozbor příčin je proto hlubší a konkrétní návrhy, jak tuto složku živočišné výroby vylepšit, jsou součástí optimalizačních návrhů v závěrečné kapitole.

5.4.2.1 Náklady na chov dojnic

Výpočet nákladů na litr mléka vychází z určení jednotlivých nákladových položek. Stanovení nákladů v živočišné výrobě obecně klade velký důraz na adresnost a přesnost sledovaných položek. Nejinak je tomu i v případě chovu dojnic. (Kopeček a kol., 2011).

K tržní produkci mléka společnost chová dojnice mléčně specializovaného Holštýnského plemene. Zemědělský podnik choval v roce 2015 v průměru 166 ks dojnic a v dalších letech si držel průměr 198 ks dojnic. Dojnice jsou ošetřovány v průměru třemi ošetřovateli a každý ošetřovatel má na starost přibližně 66 ks dojnic. Dojnice jsou ustájené v souladu s podmínkami welfare, mají k dispozici volné ustájení a velký lehací prostor se zajištěním přímého přístupu na pastvinu.

Tabulka 10 Náklady na chov dojnic

Položka nákladů	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Krmiva nakupovaná	Kč/100KD	3367	4 599	4 018	4 180	4 310
Krmiva vlastní	Kč/100KD	5086	4 494	5 002	4 890	4 829
Léčiva	Kč/100KD	440	496	489	549	601
Ostatní přímý materiál	Kč/100KD	674	545	303	572	701
Přímé mat. náklady celkem	Kč/100KD	9566	10135	9811	10191	10442
Ostatní př. nákl. a služby	Kč/100KD	1979	1 819	1 920	2 241	2 322
Mzdové náklady celkem	Kč/100KD	3674	4 061	4 137	4 360	4 622
Odpisy DNHM	Kč/100KD	618	867	814	779	773
Odpisy zvířat	Kč/100KD	1860	1 761	1 855	1 965	1 903
Náklady pomoc. činností	Kč/100KD	1418	1 041	1 141	1 307	1 463
Výrobní režie	Kč/100KD	941	1 095	927	1 068	1 047
Správní režie	Kč/100KD	1223	1 426	1 579	1 553	1 612
Vlastní náklady celkem	Kč/100KD	21280	22 206	22 185	23 464	24 184
Chlévská mrva	Kč/100KD	595	667	527	543	770
Užitkovost	l/100KD	2303	2 497	2 531	2 620	2 615
Vlastní náklady na litr	Kč/l	8,23	8,40	8,30	9,20	9,50
Tržní výkupní cena	Kč/l	9,31	6,2	6,62	8,04	8,58

Zdroj: Uzei; vlastní zpracování

Tabulka výše udává náklady spojené s produkcí mléka. Pro správnou produkci mléka je zapotřebí přesně definovat vlastní náklady na litr kravského mléka. Tabulka obsahuje jednotlivé nákladové položky chovu dojníc. Cílem jejich vyčíslení byl výpočet výše vlastních nákladů na výrobu mléka jako hlavního zdroje příjmu z chovu dojníc. Roční průměr dodaného mléka na jednoho ošetřovatele je 38 265 litrů. Průměrný počet prodaného mléka je 1 471 097 litrů za rok. Ročně jedna dojnice vyrobí v průměru 7 320 l mléka. Kvalita prodaného mléka je velmi přísně sledována a má vliv na výkupní cenu jednoho litru. Sledují se složky jako je tuk a bílkovina obsažené v jednom kg mléka. Náklady na výrobu mléka lze dle doživnosti dojnice odhadnout na 77 984 Kč/dojnici/rok, tj. 213 Kč na jeden krmný den (dále jen KD). Průměrná produkční cena jednoho litru vyrobeného mléka činila za sledované období 8,30 Kč. Oproti tomu průměrná výkupní cena byla ve sledovaném období 8,15 Kč/l, což naprosto jasně vypovídá o takřka existenciální důležitosti dotací, bez nichž je produkce mléka apriori ztrátová. Dotace vyplácené na přežvýkavce, krávy s tržní produkcí mléka a dotace obdržené ve formě pojistného představují za sledované období roční příjem v průměrné výši 1 320 tis. Kč. Tato částka však v letech 2016 – 2018 nebyla natolik dostatečná, aby zvrátila výsledky z chovu dojníc do kladných čísel.

Tabulka 11 Náklady výroba mléka a vliv dotací v letech 2015-2019

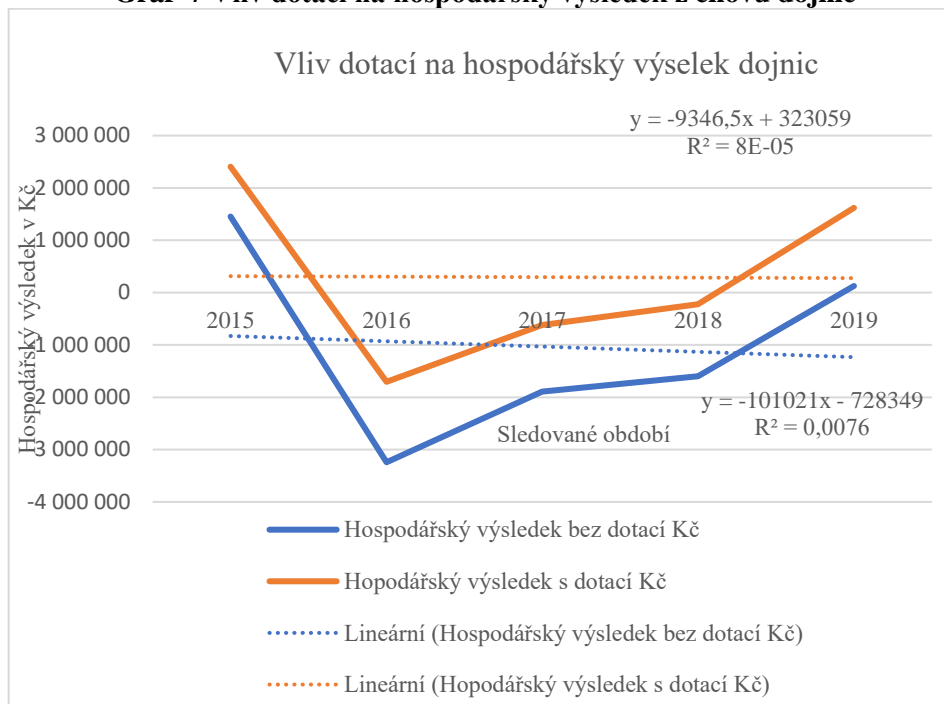
Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Vlastní nákl. mléko	Kč/l	8,23	8,40	8,30	9,20	9,50
Roční množství 1 ks	1	7913	8233	8310	6963	7975
Roční množství	1	1 345 126	1 473 627	1 578 987	1 378 757	1 578 987
Náklady mléko	tis. Kč	11 070,38	12 378,46	13 105, 59	12 684,56	15 000,37
Tržby mléko	Kč	12 523 123	9 136 487	10 452 894	11 085 206	13 547 708
HV bez dotací	Kč	1 452 736	-3 241 979	-2 652 698	-1 599 358	-1 452 668
Obdržené dotace	Kč	952 598	1 536 912	1 274 947	1 376 562	1 491 147
HV s dotací	Kč	2 405 334	-1 705 067	-1 377 751	-222 796	38 479
Tržní cena mléko	Kč/l	9,31	6,2	6,62	8,04	8,58

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky uvedené na předchozí straně vyplývá, že výnosnost produkce mléka je i po využití všech nabízených dotačních titulů dlouhodobě nízká. Produkce mléka byla v letech 2016 – 2018 vysoce ztrátová. Zlepšení je možné vidět v posledním sledovaném roce 2019, kdy se produkce mléka vlivem dotací vyšplhala do kladných čísel. Pro přehlednější orientaci

je k dispozici graf, který má vyšší vypovídací schopnost a je vytvořen na základě dat uvedených v tabulce výše.

Graf 7 Vliv dotací na hospodářský výsledek z chovu dojnic

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv dotací na ekonomiku chovu dojnic je z grafu evidentní. Hospodaření z produkce mléka by bez dotací bylo neúnosně ztrátové. Největší propad zobrazuje křivka hospodářského výsledku v roce 2016, kdy by se ztráta z chovu dojnic vyšplhala až na 3 241 979 Kč bez uvažovaných dotací. S obdržnými dotacemi je ztráta o něco nižší, a to ve výši 1 705 067 Kč. Podobný scénář pokračuje i v roce 2017. Zlepšení finanční situace lze pozorovat v letech 2018 a 2019. V roce 2018 byla společnost ZEPO z hlediska hospodářského výsledku z produkce mléka stále ve ztrátě, ale v menší rozsahu než v předchozích letech. Důkazem budiž obě křivky v grafu, které mají vzestupnou tendenci. Rok 2019 byl rokem vzestupu. Tento rok byl jediným z posledních 4 let, kdy byl zemědělský podnik v zisku z chovu dojnic, ale jen vlivem kladného působení obdržných dotací. Z trendové funkce lze vidět, že HV z chovů dojnic s dotacemi i bez dotací jsou klesající. Nicméně směrnice trendové funkce chovu s dotacemi je vyšší, a tudíž i pokles trendu je mírnější.

5.4.2.2 Náklady na výkrm telat do 6 měsíců

Kalkulace nákladů na výkrm telat do 6 měsíců vychází z určení všech nákladových položek. Společnost chová v průměru 220 ks telat zástavového skotu plemene Holštýn. Hmotnost býčků při vyskladnění je přibližně 200 – 300 kg. Denní přírůstek váhy se v průměru pohybuje od 0,658 kg do 0,745 kg. Odchov telat vyžaduje přibližně 182 dní, poté jsou telata odvezena k dalšímu výkrmu.

Tabulka 12 Náklady na výkrm telat do 6 měsíců

Položka nákladů	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Krmiva nakupovaná	Kč/100KD	1 453	1 529	1 499	1 413	1 705
Krmiva vlastní	Kč/100KD	1 490	1 585	1 526	1 275	1 489
Léčiva	Kč/100KD	144	116	140	163	152
Ostatní přímý materiál	Kč/100KD	206	220	71	177	157
Přímé mat. náklady celkem	Kč/100KD	3 294	3 451	3 230	3 128	3 351
Ostat přímé náklady/služby	Kč/100KD	203	231	222	272	296
Přímé mzdové náklady	Kč/100KD	1 427	1 560	1 610	1 903	1 215
Náklady pomocných čin.	Kč/100KD	461	334	491	527	409
Odpisy DNHM	Kč/100KD	84	96	111	111	105
Výrobní režie	Kč/100KD	345	340	413	407	480
Správní režie	Kč/100KD	132	158	170	176	223
Vlastní náklady celkem	Kč/100KD	9 173	9 487	9 433	9 259	10 270
Chlévská mrva	Kč/100KD	189	224	115	108	297
Užitkovost	Kg/100KD	84,31	87,47	87	84,46	87,9
Vlastní nákl. na přírůstek	Kč/Kg	68,18	66,46	72,46	74,4	76,1

Zdroj: Uzei; vlastní zpracování

U meziročního tempa růstu celkových nákladů v letech 2015 – 2016 telat do 6 měsíců došlo ke zvýšení pouze o 3 %. Užitkovost stoupla o 4 %, což se projevilo pouze mírným růstem jednotkových nákladů, nicméně v posledním roce 2019 se významně projevilo rychlejší tempo růstu celkových nákladů než užitkovosti. Celkové náklady rostly meziročně o 10,9 %. Patrný byl jednak pokles užitkovosti v roce 2018 o 3 % oproti roku 2017 následovaný opětovným růstem o 4 % v roce 2019. Za stejné období však náklady vzrostly o téměř 9 %. Závěrem lze doporučit společnosti, aby zaměřila svou pozornost na zvýšení úrovně užitkovosti a zvážila produkční efekt krmiv tím, že přehodnotí složení krmné dávky, aby dosahovala vyššího denního přírůstku.

Tabulka 13 Náklady na výkrm telat do 6 měsíců v letech 2015 – 2019

Ukazatel	Měrná jednotka	Náklady 2015	Náklady 2016	Náklady 2017	Náklady 2018	Náklady 2019
Vlastní náklady na přírůstek	Kč/Kg	68,18	66,46	72,46	74,4	76,1
Průměrný přírůstek 1ks tele	Kg	0,65	0,63	0,68	0,72	0,75
Celkový přírůstek na 220ks/den	Kg	9 750	9 211	10 840	11 943	11 567
Celkový přírůstek na 220ks/rok	Kg	3 558 655	3 362 145	3 956 606	4 359 326	4 221 773
Průměrná váha 1 ks telete při prodeji	Kg	230	240	260	280	300
Tržby za 1 ks telete	Kč	12 650	13 920	16 380	16 240	20 700
Náklady na 1 ks telete	Kč	15 681	15 950	18 840	21 112	21 030
Náklady celkem na stádo 220 ks	Kč	3 449 908	3 509 088	4 144 712	4 644 640	4 626 600
Tržby za stádo 220 ks	Kč	2 783 000	3 062 400	3 603 600	3 572 800	4 554 000
Dotace přežvýkavci	Kč	8 976	8 360	7 568	6 688	6 160
HV bez dotace	Kč	-666 908	-446 688	-541 112	-1 071 840	-72 600
HV s dotací	Kč	-657 932	-438 328	-533 544	-1 065 152	-66 440
Tržní cena zástavového skotu	Kč/Kg	55	58	63	58	69

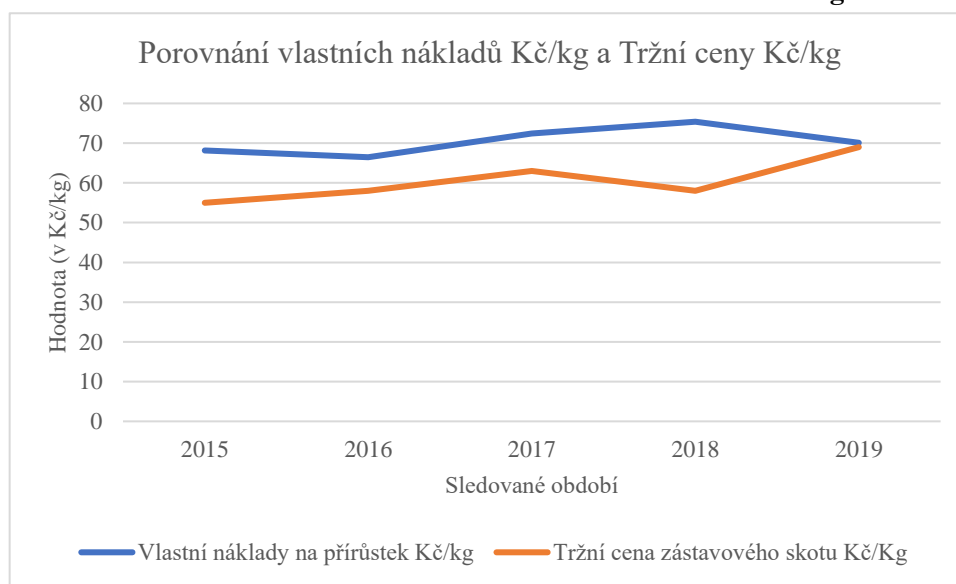
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka udává přehled nákladů a výnosů za období 2015 – 2019. Výkrm skotu do 6 měsíců je silně prodělečný. Náklady převyšují výnosy v každém ze sledovaných let i přes obdržené dotace. Vzhledem k tomu, že se jedná o skot, který je vedlejším produktem dojnic holštýnského typu, vztahují se na tuto oblast výkrmu pouze dotace na přežvýkavce přepočítané koeficientem 0,4 při ročních sazbách uvedených v tabulce č. 1 (viz str. 30).

Grafické znázornění výše uvedených hospodářských výsledků nemá v tomto případě valný smysl, poněvadž již z dat z tabulky je patrné, že ani dotace na skot nemasného typu nijak nezvrátí výsledek hospodaření, který bude vždy ztrátový. Dotace na přežvýkavce jsou nízké a nepřispívají výrazně k lepšímu stavu hospodaření. Největší propad lze sledovat v roce 2018. Nepříznivou situaci způsobila tržní cena zástavového skotu tohoto typu. Rok 2019 byl v souvislosti s tržní cenou zástavového skotu příznivější, ale ani v tomto roce se nepodařilo tuto oblast živočišné výroby vyhoupnout do kladných čísel.

Naopak grafické znázornění porovnávající vlastní náklady na přírůstek jednoho kg telete a tržní cenu jednoho kg telete za dané období je výmluvnější. Z grafu je jasně patrné, že vlastní náklady na 1 kg přírůstku značně převyšují tržní cenu, která se dlouhodobě drží pod úrovní vlastních nákladů. Největší rozdíl za sledované období lze pozorovat v roce 2018, kdy se vlastní náklady pohybovaly na částce 74,4 Kč/kg přírůstku a tržní cena jednoho kg byla pouhých 58 Kč/kg. Podobný trend lze pozorovat i v předchozích letech. Rok 2019 byl nejpříznivějším v tomto ohledu, kdy se tržní cena přiblížila vlastním nákladům na 1 kg a rozdíl mezi cenou a vlastními náklady nevykazuje takový rozdíl, jako je tomu v letech předešlých. Na dlouhodobé hospodaření firmy to však nemá valný dopad.

Graf 8 Porovnání vlastních nákladů a tržních cen Kč/kg

Zdroj: vlastní zpracování

Důvodem špatného hospodaření z výkrmu skotu je fakt, že podnik chová nemasná telata Holštýnského typu, u kterých je výkupní tržní cena o dost nižší, než je tomu u telat masného typu. Nemasná telata nemají tak velký tělesný rámec, hluboké a široké tělo a končetiny nejsou tak silné jako je tomu u skotu masného typu, který má vyšší výkupní ceny za 1 kg masa.

5.5 Vliv dotací na provoz podniku

Účinky poskytnutých dotací budou nyní ověřeny za pomoci ukazatelů běžné likvidity, rentability aktiv (ROA), rentability vlastního kapitálu (ROE) a rentability nákladů (ROC). Význam a metodika výpočtu těchto ukazatelů jsou podrobně popsány v oddíle 3.3.1.

Následující tabulka shrnuje naměřené hodnoty poměrových ukazatelů finanční analýzy podniku ZEPO ze sekce 5.3, které jsou předlohou pro grafickou analýzu.

Tabulka 14 Hodnoty poměrových ukazatelů pro účely grafické analýzy

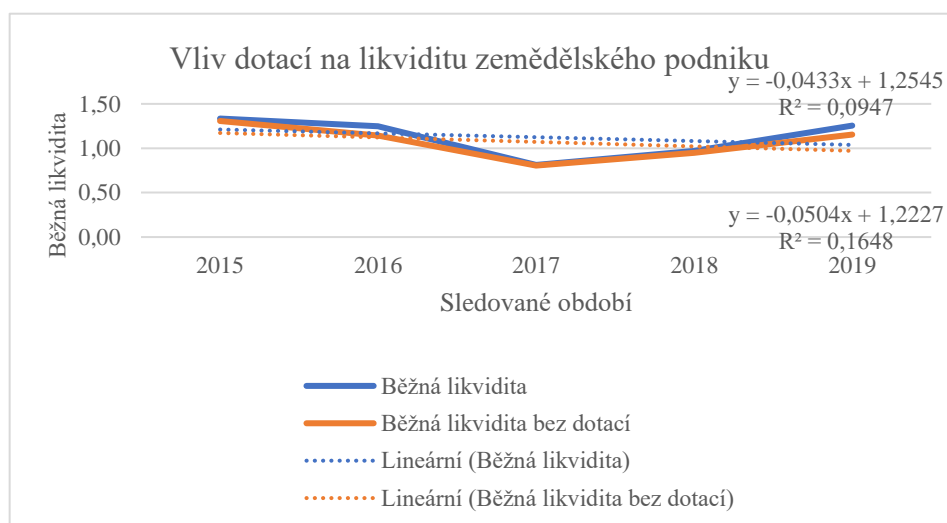
Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019
Běžná likvidita s dotací	1,33	1,25	0,81	0,97	1,26
Běžná likvidita bez dotací	1,31	1,14	0,81	0,95	1,15
ROA s dotací	2,82	0,78	2,51	4,32	1,69
ROA bez dotací	-11,14	-12,41	-10,74	-9,02	-11,03
ROE s dotací	12,71	1,09	10,74	16,69	6,30
ROE bez dotací	-0,50	-0,17	-0,46	-0,35	-0,41
ROC s dotací	0,10	0,30	0,11	0,20	0,19
ROC bez dotací	-1,6	-1,3	-1,9	-2,3	-0,9

Zdroj: vlastní zpracování

5.5.1 Grafická analýza vybraných ukazatelů

Pro ověření účinků zemědělských podpor byla zvolena metoda grafické analýzy časových řad s využitím trendové funkce. Z grafu běžné likvidity na následující je patrné, že obě trendové funkce, tj. běžná likvidita s a bez dotací v čase klesají (mají zápornou směrnici přímky), avšak trendová funkce likvidity bez dotací klesá strměji. Celkově lze tvrdit, že závislost likvidity zemědělského podniku na dotacích není sice nijak výrazná, avšak přeci jenom existuje. Dotace přispívají k vyšší míře likvidity podniku. Nízký podíl variability však naznačuje, že na likviditu podniku mají vliv i jiné, zde neuvažované faktory. Jedním z nich jsou například zásoby.

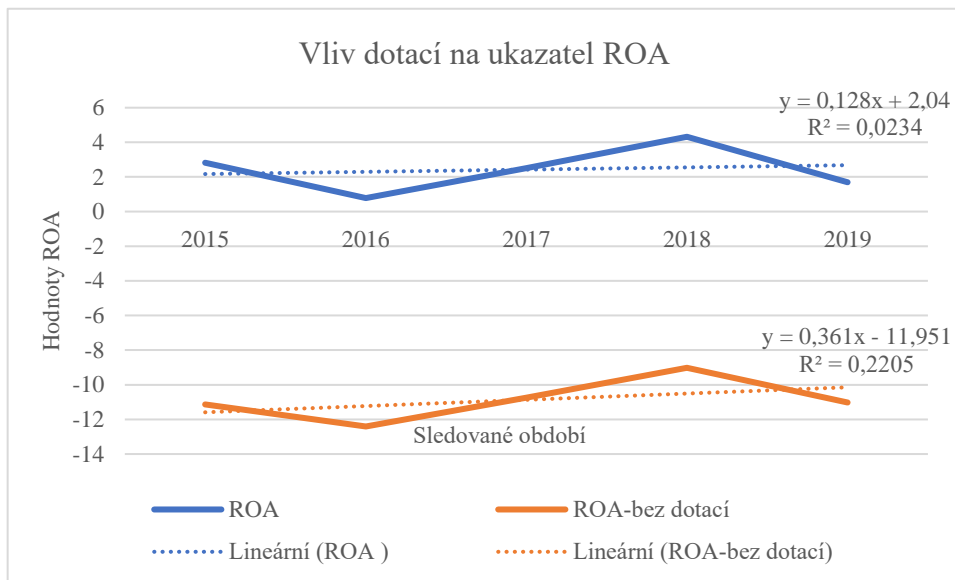
Graf 9 Vliv dotací na běžnou likviditu

Zdroj: vlastní zpracování

U indikátorů rentability ROA, ROE a ROC platí pravidlo, že čím vyšší je hodnota ukazatele, tím lépe pro daný podnik.

Graf 10 Vliv dotací na ukazatel ROA

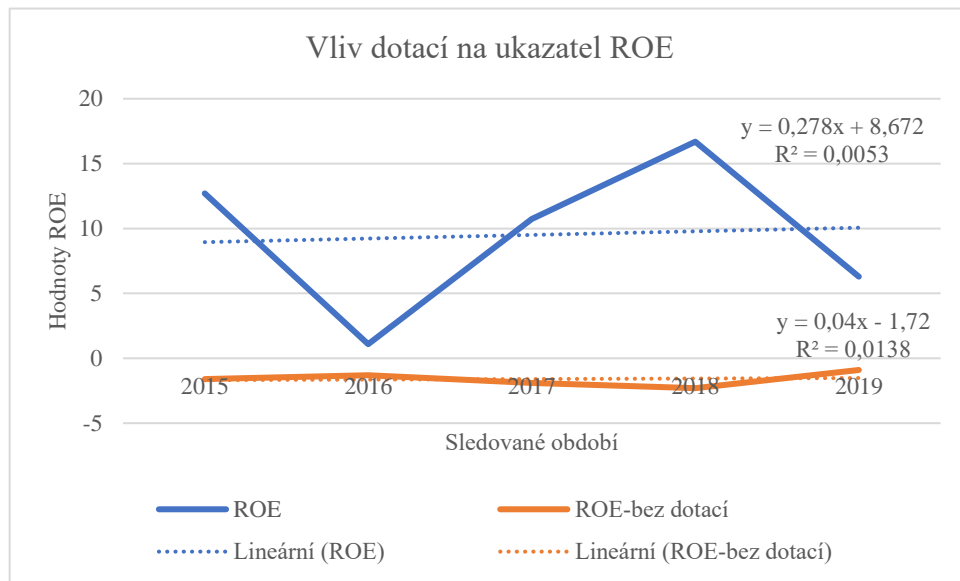

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita aktiv byla vypočtena dle vztahu (3.4) v sekci 3.3.1.2. Pomocí tohoto ukazatele můžeme měřit efektivnost celé provozní jednotky. Z výše uvedeného grafu a tabulky č. 14 je jasně patrný vliv dotací na ukazatel ROA. Nejnižší hodnotu vykazuje ROA v roce 2016, což je způsobeno investicí do podniku a zvýšením aktiv. Naopak nejvyšších hodnot dosahuje ROA v roce 2018, což je způsobeno vůbec nejvyšším vyplaceným objemem dotací. ROA bez dotací dosahuje v celém sledovaném období záporných hodnot, což jen podtrhuje význam dotací. V dlouhodobém horizontu má rentabilita aktiv s dotacemi rostoucí trend, což se projevuje meziročním růstem vyjádřeným kladnou směrnici trendové funkce. Z výše uvedeného lze tvrdit, že hodnoty rentability aktiv jsou dotacemi ovlivněny dosti výrazně.

Graf uvedený níže vyjadřuje úspěšnost investice majitele do společnosti. Z grafu je patrné, že vývoj ROE s dotacemi má kolísavý trend, avšak kladná hodnota směrnice x značí růst. Největší propad byl zaznamenán v roce 2016, kdy měla společnost velmi malý zisk způsobený zejména propadem živočišné výroby. ROE bez dotací má takřka konstantní až mírně rostoucí trend, avšak záporné hodnoty ROE. Jinými slovy, ani v jednom z uvažovaných let by ROE bez dotací nebyl kladný. Z výše uvedeného tedy vyplývá značně pozitivní vliv dotací na hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu (děje se tak skrze zisk, který dotace přináší).

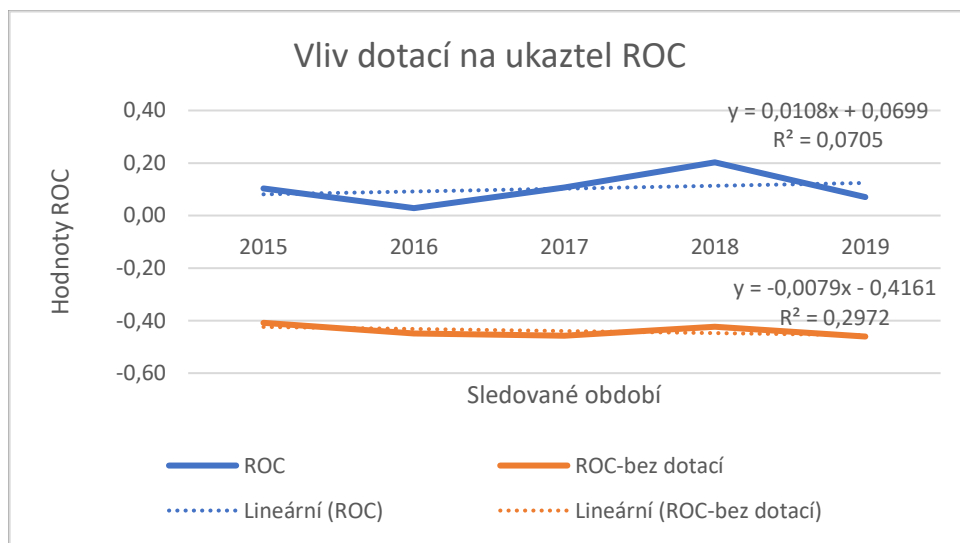
Graf 11 Vliv dotací na ukazatel ROE

Zdroj: vlastní zpracování

Největšího zhodnocení kapitálu dosáhla firma v roce 2018, kdy hospodařila ze ziskem 9 mil. Kč.

Graf 12 Vliv dotací na ukazatel ROC

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita nákladů vyjadřuje, kolik korun podnik získal či ztratil z každých 100 korun nákladů vložených do výroby. Ve sledovaném období při započítání dotací dosahoval tento ukazatel kladných hodnot v celém sledovaném období, a navíc s rostoucím trendem. Nutno ale podotknout, že hodnoty se pohybují velmi nízko. V případě varianty výpočtu rentability nákladů bez započítání dotací tento ukazatel naopak dosahuje ve všech sledovaných letech záporných hodnot s klesajícím trendem. Z hlediska zhodnocení ROC s dotacemi a bez nich

lze konstatovat, že dotace mají i v tomto případě značný pozitivní vliv na ukazatel ROC, neboť zlepšují celkové hospodaření podniku a jeho zisk.

6 Závěr a doporučení

6.1 Doporučení

Při analýze finančního zdraví vybraného zemědělského podniku bylo zjištěno několik nedostatků, jež by v případě odstranění měly přispět k celkovému ozdravení finanční situace a zajištění dlouhodobé rentability firmy.

Dotace by byly i po implementaci změn stále velmi důležité k chodu firmy, avšak nepředstavovaly by klíčový faktor k jejímu fungování. Vybraný zemědělský podnik vykazoval ve sledovaném období zisk. V případě, že by zemědělský podnik ve zkoumaném období neobdržel žádné finanční prostředky z dotací, vykazoval by téměř ve všech zkoumaných letech s výjimkou roku 2017 ztrátu. V roce 2017 by společnost vykazovala i bez dotací zisk ve výši 3 291 456 Kč. V tomtéž roce vykázala s využitím dotačních titulů zisk 8 086 765 Kč.

Zásadním nedostatkem podniku je absence informačního systému. Společnost nemá k dispozici sjednocené, přehledné a pravidelné výstupy. Veškeré ekonomické informace jsou zpracovávány nejednotným, nepřesným a nepřehledným způsobem. Mnoho zaměstnanců si v MS Excel vytváří své vlastní tabulky k evidenci něčeho, co jiný zaměstnanec eviduje svou vlastní tabulkou o zcela jiné struktuře. Dnešní trh nabízí nepřehledné množství programového vybavení se zaměřením na zemědělskou výrobu. Jako příklad uvádím podnikový ekonomický a informační software SQL Ekonom. Tento vysoce moderní systém má ve své nabídce řadu modulů. Jedním z nich je i modul Zemědělství, který poskytuje veškeré nástroje pro evidenci živočišné a rostlinné výroby. Navrhovaný software svou komplexností a modularitou umí řešit veškeré procesy, které se v zemědělských organizacích mohou vyskytovat. Software je založen na síťové architektuře klient-server, umožňuje tedy zpracování velkého množství informací s vysokou bezpečností uložených dat, které jsou přístupné i vzdáleně. Navrhovaný informační systém lze zakoupit i bez nutnosti pořízení serveru. Náhradní variantou je cloudové úložiště přístupné z internetu. Cenová nabídka systému SQL Ekonom je součástí příloh.

Velkým břemenem celé společnosti je živočišná výroba. V živočišné výrobě jsou největší finanční zátěží krmiva, a to jak krmiva nakupovaná, tak i vlastní. Vlastní krmiva, která jsou v rámci podniku produkována jako náklad na chov skotu, jsou zároveň výnosem rostlinné výroby. Možným problémem v oblasti živočišné výroby může být oceňování. Vlastní

krmiva by se měla oceňovat ve vlastních nákladech výroby, tj. cena krmiva by měla být tvořena skutečně vynaloženými náklady na produkci. Podnik využívá vnitropodnikovou cenu, která slouží pro oceňování v rámci jednoho podniku. Cena je však po určitou dobu neměnná (např. je oceněna a fixně určena cena 1 tuny produkce obilovin) a nezohledňuje aktuální výrobní náklady plodiny a tržní ceny krmiv, což může způsobit nepřesnosti v kalkulaci výsledku hospodaření.

Dalším nedostatkem sledovaného podniku je absence pravidelné analýzy výrobních a ekonomických ukazatelů, srovnávání podniku s podobnými podniky z daného odvětví, monitoring průměrných cen komodit napříč trhem a realizace opatření směřující k vyšší efektivitě produkce. Na úspěšnost podnikání působí řada vnějších faktorů, které jsou podnikatelem neovlivnitelné. Výjimkou není ani zemědělský sektor. Ten ovlivňují mj. i přírodní a klimatické podmínky a také celosvětový vývoj cen komodit na agrárním trhu. K nejdůležitějším ukazatelům hospodaření každého podniku patří výnosy a náklady, které určují hospodářský výsledek firmy (zisk či ztráta). Znalost a pravidelná analýza těchto základních ukazatelů by měla být úkolem každého manažera zemědělského či jiného podniku, neboť cílem každého podnikání je dosahování zisku. Ve vybraném podniku k ekonomické analýze těchto základních ukazatelů hospodaření nedochází. Proto by měl podnik v rámci vlastního zájmu přistoupit k alespoň elementárním analýzám výsledku hospodaření. V krajním případě by mělo vedení zvážit využití služeb některého z finančních poradců.

Jak již bylo zmíněno, živočišná výroba je dlouhodobě ztrátová a ani dotační podpora nedokáže tuto skutečnost zvrátit. Ke kompenzaci ztrát dochází za pomoci výnosů z rostlinné výroby, která funguje uspokojivě. Nicméně z dlouhodobého hlediska je takové řešení neúnosné. Živočišná výroba má navíc vysoké mzdové náklady, a to i přes fakt, že ošetřovatelé dobytka nejsou dostatečně kvalifikovaní pracovníci a krmení neprovádí precizně. Vlivem obecné nevole pracovat v zemědělství si stávající zaměstnanci nárokují kompenzaci vyššími platy a vedení společnosti pro udržení produkce zaměstnancům musí vyhovět. Jedním z možných východisek je, jak se ostatně dle hospodářských výsledků živočišné výroby nabízí, ukončit živočišnou výrobu úplně, nebo provést změny ve způsobu krmné techniky, která závisí na lidských zdrojích. Doporučení plynoucí z této práce sází spíše na udržení živočišné výroby a snaze dosáhnout lepších výsledků hospodaření uskutečněním několika opatření.

Udržitelnými ukazateli chovu stáda dojnic jsou denní nádoj, průměrný laktační den, obsah somatických buněk v mléce, počet otelených krav za měsíc a procentní podíl obměny stáda. Finanční analýzou živočišné výroby bylo zjištěno, že je dlouhodobě nerentabilní. V oblasti dojnic je zapotřebí, aby při průměrné servis periodě (počet dnů od otelení do zabřeznutí) a dojivosti dosáhla cena mléka 8,93 Kč za litr při užitkovosti alespoň 9700 litrů mléka. Zemědělský podnik vykazuje o 130 litrů mléka nižší užitkovost na jednu dojnici a průměrná cena je dána trhem. Nicméně ta je více či méně kompenzována státem v rámci dotací. Nižší kvalitu mléka a s ní související nižší denní nádoj mléka ovlivňuje mnoho faktorů. Hlavním faktorem ale je krmení. Kvalita krmení závisí na mnoha okolnostech, ale hlavní podmínkou úplné směsné dávky krmení je kvalita jeho přípravy a následná technika promíchání.

Kvalitně promíchané krmivo je základ úspěchu, poněvadž zvyšuje užitkovost hospodářských zvířat (v tomto případě kvalitu mléka u dojnic a vyšší přírůstky hmotnosti u telat). Jak bylo zmíněno výše, kvalita promíchání krmiva je v podniku ZEPO do velké míry závislá na svědomitosti jednotlivých zaměstnanců. Pořízením krmného vozu se zajistí rovnoměrné promíchání jednotlivých komponent. Současně se dosáhne i rovnoměrného příjmu živin a zamezí se výběru chutnějších složek krmné dávky zvířaty.

Navrhovaným krmným vozem je přístroj značky Keenan s označením MechFiber 365, který má k dispozici míchací komoru s kotoučem se šesti pádly a pevně zabudovanými noži ve spodní části komory. V případě investice do tohoto krmného vozu odpadne při výrobě krmiv sekání krmiva na optimální délky. Vůz si hmotu nařeže na optimální délku a struktura řezu nepoškodí kvalitu. Vůz má dvě komory oddělené dvířky, které se otevrou, když je krmivo namíchané a připravené k vydání skrze vyskladňovací komoru. Výhodou je, že dvířka se do doby, než je krmivo připravené k výdeji, neotevrou. Zaměstnanec si tak nemůže svévolně zkrátit dobu míchání a zapříčinit tím nedostatečné promíchání krmiva.

Šnek umístěný ve vyskladňovací komoře slouží k rovnoměrnému založení krmiva. V současném vertikálním krmném míchacím voze značky Cernin, který podnik pro krmení skotu využívá nyní, je tento šnek uvnitř míchací komory, což vede k poškození krmiva a tím i snížení jeho kvality.

Nový krmný vůz disponuje dále zabudovaným ovladačem InTouch Controller, určeným k monitorování informací o hmotnosti, nutričním složení, rychlosti míchání a přesnosti míchaných komponent krmiva. Současný krmný vůz nemá zabudovaný displej ani jiný kontrolní software. Disponuje pouze čidly kontrolujícími váhu. Velkou výhodou krmného

vozu Keenan je komunikační platforma Keenan InTouch, která dokáže v reálném čase měřit výkon a poskytovat podporu ve formě aktivních rad od zkušených odborníků na výživu. Zvířata tak mohou každý den dosahovat stanoveného výkonnostního potenciálu. InTouch Controller podává jasné a srozumitelné instrukce ohledně pořadí a váhy jednotlivých komponent, čímž maximalizuje kvalitu a konzistenci krmné dávky. Krmný vůz má funkci řízených otáček, které zabraňují nedostatečnému promíchání krmiva. Další důležitou funkcí vozu je schopnost odesílat informace o změně složení krmné dávky přímo do ovladače InTouch Controller, což usnadňuje komunikaci mezi zemědělci, zaměstnanci a zemědělskými odborníky. Tato funkce vede rovněž k výrazné úspoře času. Cenová nabídka stroje Keenan je součástí příloh.

V současném stavu se krmná dávka sestavuje dle pokynů výživového specialisty, který do podniku dojíždí a dvakrát do měsíce provádí kontrolu. Kontrola by měla být prováděna v kratší periodě, minimálně 2x týdně. Složení krmné dávky by tedy mělo být více méně pořádku. Za zvážení by stála drobná změna v minerálních doplňcích, a to konkrétně produkt OPTI 100™. Produkt je doplňkovým krmivem vytvořeným pro dojnice jako zdroj nebiřkovinného dusíku a kvalitní rozpustné vlákniny a energie. Funguje na bázi koncentrace dusíkové složky krmiva, čímž se vytváří více prostoru pro vlákninu a energetické složky v sušině. Dochází tak k optimálnímu růstu mikrobiální populace v bachoru a vytváří se rovnováha mezi zdroji dusíku a energie. Produkt se používá jako přírůstek do krmné dávky v množství 200 – 300 g/kus/den. Přípravek garantuje 8 % zvýšení efektivity bachoru, což má vést k vyššímu nádoji mléka o 1,1 litru na dojnici za den.

Posledním navrhovaným doporučením je čerpání dalších dostupných dotačních titulů. Dle mého šetření čerpá podnik ZEPO jen dotace uvedené v přehledu v sekci 5.2, tab. 2. Ze seznamu je patrné, že podnik nevyužívá veškerých dotací, které by v rámci své činnosti využívat mohl. Zejména přínosné jsou tři následující dotace. Všechny jsou poskytovány formou národních dotací prostřednictvím fondu SZIF v rámci vypsání dotačního programu pod označením 20. A. První dvě navrhované dotace jsou poskytovány v rámci podmínek Welfare zaměřujících se na zlepšení životních podmínek chovu dojnic. Společnost ZEPO splňuje všechny předpoklady k úspěšnému čerpání těchto dotací. Konkrétně se jedná o dotace Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic a Dojnice – výběh pro suchostojky. Prostřednictvím uvedených dotací by podnik mohl získat obnos vypočtený v kalkulacích na následující straně.

Dotace jsou přepočítávány na VDJ dle (SZIF, 2018) takto:

Tabulka 15 Přepočítávací koeficienty u skotu na (VDJ)

Druh a kategorie hospodářských zvířat	Koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky VDJ
Skot ve věku nad 2 roky	1,00
Skot ve věku nad 6 měsíců do 2 let včetně	0,6

Zdroj: SZIF; vlastní zpracování

Sazby vybraných dotací jsou dle (SZIF, 2018) následující:

Tabulka 16 Sazby doporučených dotací k čerpání

Název dotace	Sazba dotace
Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic	1285 Kč/67 EUR
Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy	1092 Kč/42EUR

Zdroj: SZIF; vlastní zpracování

Podnik chová cca 200 ks dojnic, u nichž je skladba stáda složená z 60 % dojnic ve věku nad 2 roky, což je 120 ks. Zbýlých 40 % tvoří dojnice do 2 let věku. V tabulce níže je vypočten potenciální příjem z navrhovaných dotací.

Tabulka 17 Doporučené dotace k čerpání

Název dotace	Příjem z dotace
Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic	200 460,00 Kč
Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy	170 325,00 Kč
Celkem za dotace:	370 785,00 Kč

Zdroj: SZIF; vlastní zpracování

Třetí dotace je navrhována s ohledem na hospodářské výsledky živočišné výroby. Znalosti kvalifikovaného a odborného poradce by měly být přínosem, a proto doporučuji využití dotačního titulu vypláceného fondem SZIF označeného 9.A.A – Speciální poradenství pro živočišnou výrobu. Podmínky žádosti jsou podrobně uvedeny na webových stránkách SZIF.

6.2 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo prokázat vliv dotací na vybraný zemědělský podnik. Za konkrétní podnik byla vybrána středně velká zemědělská společnost ZEPO, a. s. konvenčně hospodařící v Pardubickém kraji a zabývající se rostlinou i živočišnou výrobou. Společnost hospodaří na bezmála tisíci hektarů a v živočišné výrobě se zabývá produkcí mléka a výkrmem zástavového skotu.

K identifikaci vlivu dotačních titulů na hospodaření daného podniku v letech 2015 – 2019, během kterých podnik pobíral řadu dotací, bylo použito finanční analýzy za pomoci několika základních poměrových ukazatelů jako jsou ukazatele likvidity, rentability a zadluženosti.

Poté byly stanoveny vlastní náklady na produkci dvou plodin rostlinné výroby (pšenice ozimá a cukrová řepa) a dvou položek živočišné výroby (chov dojníc a výkrm telat do 6 měsíců). Řadou výpočtů bylo provedeno srovnání hospodářského výsledku společnosti v daném období s hypotetickým hospodářským výsledkem za stejné období, avšak s odečtením dotací (tj. jaký by byl HV podniku bez poskytnutých dotací). Srovnání bylo provedeno nejen z pohledu rozdílu samotného HV, avšak také z hlediska zmíněných ukazatelů likvidity, rentability a zadluženosti, tj. zkoumalo se, jaký vliv má poskytnutí dotace na tyto ukazatele. Hlavními podklady všech výpočtů byly standardní účetní výkazy společnosti (tj. rozvaha, výkaz zisků a ztrát) a dále informace poskytnuté majitelem a ředitelem farmy.

Na základě uvedených kalkulací byl prokázán významný vliv evropských i národních dotací na finanční hospodaření podniku, a to jak v rostlinné, tak i živočišné výrobě. V produkci pšenice ozimé hospodařila firma v zisku, a to ve všech sledovaných letech. Nicméně v situaci bez dotací by na pšenici podnik utržil ve dvou z pěti let ztrátu. Produkce cukrové řepy by byla bez dotací nerentabilní dokonce ve 4 z 5 sledovaných let. Podobný rozdíl lze sledovat v hospodaření živočišné výroby. Výroba mléka by byla bez obdržených dotací ztrátová ve 4 z 5 let a výkrm skotu je ztrátový ve všech letech, ať již s dotacemi či bez dotací.

Na konci praktické části jsem rovněž uvedla několik doporučení, které by měly vést ke zlepšení hospodářské situace podniku. Jedná se o pořízení informačního systému (podnik nyní nemá žádný), důkladnější rozbor a monitoring hospodaření podniku analýzou základních finančních ukazatelů, nákup nového krmného vozu, použití nového minerálního doplňku OPTI 100 v krmivech jako zdroje živin a také možnost čerpání dalších dotačních titulů, které firma zatím nečerpala.

Na závěr celé bakalářské práce bych ráda zmínila několik poznatků vztahujících se k zemědělské dotační politice obecně. V souvislosti s prokázáním výrazného až existenciálního vlivu dotací na fungování vybraného zemědělského podniku vyvstává otázka, zdali je natolik výrazný vliv dotací na tento podnik pozitivním či negativním zjištěním. Faktem je, že dotace obecně zlepšují úroveň hospodaření zemědělských podniků. Otázkou však je, zdali dotace plní své poslání v kladném slova smyslu, tj. zda motivují zemědělské podniky k dosahování lepších výkonů, nebo zda jsou pouze nástrojem, který drobné zemědělce jen „drží při životě“.

Hlavním úskalím zemědělství je fakt, že je to jediné odvětví, kde cenu výrobku určuje kupující. Veškerá produkce zemědělců má cenu danou odběratelem, popř. trhem, a zemědělec má jen velmi málo nástrojů, jak může výkupní cenu ovlivnit (např. vyšší kvalitou nabízeného produktu). Tento mechanismus bohužel často (zejména v případě drobných a středních zemědělců) nutí podniky přistoupit na cenovou politiku, která nepokrývá ani jejich vlastní náklady, nebo má v lepších případech nulový až zanedbatelný přínos neumožňující reinvestování peněz do dalšího rozvoje. Dotace tedy jen kryjí případnou ekonomickou ztrátu, což ostatně tato práce potvrdila.

Na závěr ještě několik slov jako zamyšlení nad smyslem existence dotací jako takových. Nejen členské země Evropské unie, ale i všechny další země světa svá zemědělství určitým způsobem dotují. Je tomu tak i v případě největších světových zemědělských producentů jako jsou Rusko, Čína, USA, Indie či země jižní Ameriky. Podle mého názoru jsou dotace dobrým nástrojem rozvoje zemědělství. Řešením tedy není jejich plošné zrušení, ale lepší nastavení a zacílení tak, aby přinášely větší prospěch drobným zemědělcům na úkor velkovýrobců, pro které dotace vzhledem k velkým úsporám z rozsahu netvoří tak výrazný podíl na zisku, resp. nerozhoduje o bytí a nebytí. Podpora malých a středních podniků je zdůrazňována v celé Evropě, a to napříč všemi odvětvími. V oblasti zemědělství je však rozdíl v podpoře drobných zemědělců a velkovýrobců velmi zanedbatelný. Přitom to jsou právě drobní zemědělci, kteří přinášejí největší prospěch a rozvoj venkovským oblastem, neboť jejich vedlejším cílem je kromě zemědělské produkce i kulturní a udržitelný rozvoj venkova, na kterém sami žijí. Právě tyto priority byly vytyčeny Společnou zemědělskou politikou EU na programová období po roce 2020 a naše zemědělství a celý venkov by se měly na takový přístup připravit.

7 Citovaná literatura

1. **Bečvářová, V., Vinohradský K., Zdráhal I. 2009.** *České zemědělství a vývoj cenového prostředí společného trhu EU*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2009. ISBN 978-807375-345-0.
2. **Beranová, M., Kubačák, A. 2010.** *Dějiny zemědělství v Čechách a na Moravě*. Praha : Libri, 2010. ISBN 9788072771134.
3. **Boudný, Jan a Janotová, Bohdana. 2015.** Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství - metodika_kalkulace.pdf. [Online] 2015. [Citace: 3. 2 2020.] https://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/metodika_kalkulace.pdf.
4. **Britannica. 2019.** Subsidy. *Britannica*. [Online] 8. Listopad 2019. [Citace: 22. Prosinec 2019.] <https://www.britannica.com/topic/subsidy>.
5. **Cyvínová, P.** Charakteristika problematiky společné organizace trhu. [Online] https://acta.mendelu.cz/media/pdf/actaun_2004052060211.pdf.
6. **2018.** Český statistický úřad. *Statistika a my*. [Online] 21. 5 2018. [Citace: 6. 6 2018.] <http://www.statistikaamy.cz/category/analyzy/zemedelstvi/>.
7. **Daniela, Cretu a Nastase, Mariana.** Scientific Papers. *Management, Economic Engineering in Agriculture*. [Online] [Citace: 16. 2 2020.] <http://eds.a.ebscohost.com/infodroje.czu.cz/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=1a05b196-084a-42c3-a050-aff76c9c81df%40pdc-v-sessmgr06>.
8. **Drábková, Z., Kouřilová, J. 2008.** *Finanční zdraví podniku ve svěle praktického využití kreativního účetnictví v podmínkách ČR*. České Budějovice : autor neznámý, 2008. ISBN 1212-3285.
9. **Duchoň, Miroslav.** Informace pro zemědělství - Rostlinná výroba . *Zemědělské komodity*. [Online] [Citace: 14. 2 2020.] <http://www.zemedelskekomodity.cz/index.php/rostlinna-vyroba-menu>.
10. **eAgri. 2017.** *Cross-Compliance*. [Online] 18. 3 2017. [Citace: 7. 6 2018.] <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/krmiva/cross-compliance/>.
11. **eAgri. 2015.** Monitorovací výbor (Venkov, eAGRI). *eAgri*. [Online] 16. Duben 2015. [Citace: 6. 3 2020.] <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/>.
12. **eAgri. 2014.** *Praktická příručka*. [Online] 2014. [Citace: 23. Květen 2019.] http://eagri.cz/public/web/file/307091/Prakticka_prirucka_Zasady_2014.pdf.
13. **eAgri. 2020.** Základní informace (Dotace, eAGRI). [Online] 5. Březen 2020. [Citace: 8. Únor 2020.] <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/zakladni-informace/>.
14. **eddp. 2019.** Vysoké Mýto. *Charakteristika zájmového území*. [Online] 2019. [Citace: 17. Únor 2020.] https://www.edpp.cz/vys_charakteristika-zajmoveho-uzemi/.
15. **Eigenkapital. 2014.** Eigenkapital. [Online] 2014. [Citace: 8. Leden 2020.] <http://www.cap.cz/en/117-encyklopedicky-slovník-pojmu/2217-item-855>.
16. **Fotr, Jiří, a další. 2017.** *Úspěšná realizace strategie a strategického plánu*. Praha : Grada Publishing a.s., 2017. 978-80-271-9982-2.
17. **Hinke, Jana, Bártová, Dana a Zdeněk, Hruška. 2016.** *Účetnictví 2 Pokročilé aplikace*. Praha : Tiskárny Havlíčkův Brod, 2016. 978-80-247-4281-6.
18. **Holečková, J. 2008.** *Finanční analýza firmy*. Praha : ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-8.

19. **Hrabánková, M. 2008.** *Přístupy k harmonizaci Evropského modelu zemědělství na podmínky regionů ČR: vědecká monografie.* České Budějovice : JČU EF, 2008. ISBN 978-80-7394-133-8.
20. **Chappelow, Jim. 2012.** Subsidy Definition. [Online] 2012. [Citace: 7. Květen 2019.] <https://www.investopedia.com/terms/s/subsidy.asp>.
21. **Justice. 2020.** Veřejný rejstřík a Sběrka listin. *Ministerstvo spravedlnosti České republiky.* [Online] 2020. [Citace: 1. Leden 2020.] <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>.
22. **Knápková, Adriana, Pavelková, Drahomíra a Šteker, Karel. 2013.** *Finanční analýza komplexní průvodce s příklady.* Praha : Grada Publishing a.s., 2013. 978-80-247-4456-8.
23. **Knapová, Adriana a Pavelková, Drahomíra. 2010.** *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady.* Praha : Grada, 2010. 978-80-247-3349-4.
24. **Konig, P., Lacina, L., Přenosil, J. 2006.** *Učebnice evropské integrace.* Brno : Barrister a Principal, 2006. ISBN 80-7364-022-8.
25. **2011.** *Kontrola podmíněnosti, Cross-Compliance.* Praha : Mze, 2011. ISBN 978-80-7084-962-0.
26. **Kouřilová, J., Kopta, J. 2009.** *Dotace v zemědělství z hlediska komplexního pohledu a s přihlednutím k ekonomickému zemědělství.* Brno : CERM, 2009. ISBN 978-80-7204-637-9.
27. **Kovanicová, D., Kovanic, P. 1995.** *Podklady skryté v účetnictví, Finanční analýza účetních výkazů.* Praha : Polygon, 1995. 80-85967-56-1.
28. **Kracík, Lukáš. 2016.** Naučte se číst v účetních výkazech. *Měšec.* [Online] 24. Březen 2016. [Citace: 21. Leden 2020.]
29. **Machálek, E., Pělucha, M. 2009.** *Kontrola zdravotního stavu SZP a přijatá opatření, reforma zemědělské politiky v podmínkách ČR, uplatňování a užívání nástrojů k její realizaci.* Praha : IREAS, 2009. ISBN 80-86684-42-3.
30. **ManagementMania. 2017.** Vlastní kapitál (Equity). *ManagementMania.* [Online] 2017. [Citace: 14. Leden 2020.] <https://managementmania.com/cs/vlastni-kapital-jmeni>.
31. **2001.** *Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb. o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.* Praha : Mze tisk ASTRON studio, 2001.
32. **Miloslav Synek, Eva Kislingerová a kol. 2015.** *Podniková ekonomika.* Praha : C.H.Beck-CZ, 2015. 978-80-7400-275-5.
33. **Molnár, Zdeněk. 2017.** Molnár, Zdeněk. *Úvod do základů vědecké práce.* [Online] 2017. [Citace: 3. 6 2018.] www.web.fame.cz/cs/docs/Z_klady_v_deck_pr_ce.doc.
34. **Nakladatelství Sagit, a.s. Sagit.cz.** [Online] [Citace: 18. 2 2020.] http://www.madati.cz/info/delfinheslatxt.asp?cd=218&typ=r&levelid=U_VYKAZ_Y.HTM.
35. **Pappas, Theodor. 2017.** Encyclopaedia Britannica. [Online] 2017. [Citace: 5. Únor 2020.] <https://www.britannica.com/topic/mass-transit/Subsidies>.
36. **Pělucha, M. 2006.** *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU.* Praha : IREAS, 2006. ISBN 80-86684-42-3.
37. **Poláčková, Jana a kolektiv, a. 2010.** *Metodika kalkulací a nákladů a výnosů v zemědělství.* Praha : vydavatelství ÚZEI, 2010. ISBN 978-80-86671-75-8.
38. **Poláčková, Jana. 2010.** *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství.* Praha : ÚZEI, 2010. 978-80-86671-75-8.

39. **Režňáková, Mária a kolektiv, a. 2010.** *Řízení platební schopnosti podniku.* Praha : Grada Publishing a.s., 2010. 978-80-247-7343-8.
40. **Růčková, Petra. 2015.** Finanční analýza. [autor knihy] Ph.D. Ing. Petra Růčková. *Finanční analýza.* Havlíčkův Brod : GRADA Publishing, a.s., 2015.
41. **Sid Blaha, Zdeněk a Jindřichovská, Irena. 2006.** *Jak posoudit finanční zdraví firmy.* Praha : Management Press, 2006. 80-7261-145-3.
42. **Souček, Tomáš. 2015.** Co je Oběžná aktiva? (Krátkodobá aktiva, finanční analýza, koloběh oběžného majetku). [Online] 21. říjen 2015. [Citace: 15. Ledna 2020.] <http://www.testyzucetnictvi.cz/slovnicek-ucetnich-pojmu.php?pojem=obezna-aktiva>.
43. **Střeleček, F., Lososová, J. Zdeněk, R., 2009.** *Vliv dotací na ekonomickou situaci podniku: vědecká monografie.* České Budějovice : JČU, 2009. ISBN 978-80-7394-174-1 84.
44. **Synek, M. 2000.** *Podniková ekonomika.* Praha : C.H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-388-4.
45. **Synek, Miloslav, Kopkáně, Heřman a Kubálková, Markéta. 2009.** *Manažerské výpočty a ekonomická analýza.* Praha : C.H.Beck, 2009. 978-80-7400-154-3.
46. **Syrůček, Jan a kolektiv, a. 2019.** Kalkulace ekonomických ukazatelů v chovu skotu. [Online] 17. Říjen 2019. [Citace: 13. Leden 2020.] https://www.cazv.cz/wp-content/uploads/2019/10/2017_Kalkulace-ekonomick%C3%BDch-ukazatel%C5%AF-v-chovu-skotu.pdf.
47. **SZIF. 2016.** Platba pro mladé zemědělce. *Státní zemědělský intervenční fond.* [Online] 2016. [Citace: 13. 5 2019.] <https://www.szif.cz/cs/mladyz>.
48. **SZIF. 2019.** Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening). *Státní zemědělský intervenční fond.* [Online] SZIF, 16. Březen 2019. [Citace: 16. Leden 2020.] <https://www.szif.cz/cs/greening>.
49. **SZIF. 2013.** Přímé platby. *Státní zemědělský intervenční fond.* [Online] 2013. [Citace: 3. červenec 2019.] <https://www.szif.cz/cs/prime-platby>.
50. **. 2018.** Státní zemědělský intervenční fond. *www.szif.cz.* [Online] 24. 2 2018. [Citace: 5. 25 2018.] <https://www.szif.cz/cs/szif>.
51. **Štědroň, Bohumír, a další. 2012.** *Prognostické metody a jejich aplikace.* Praha : C.H.Beck, 2012. 978-80-7179-174-4.
52. **Urban, Timothy C. 2005.** *Statistic in Plain English.* London : Lawrence Erlbaum Associates, 2005. 0-8058-5241-7.
53. **Valder, A. 2008.** *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství.* Praha : ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-388-1.
54. **Válka, Miroslav. 2014.** *Tradiční zemědělství a lidová výroba.* Brno : autor neznámý, 2014. ISBN 97880-210-7113-1.
55. **Vošta, M.** Společná zemědělská politika EU a její aplikace v České republice. [Online] [Citace: 25. 5 2018.] <http://ces.vse.cz/wp-content/vosta.pdf>.
56. **Wikipedie. 2020.** Protekcionismus – Wikipedie. *Wikipedie.* [Online] 5. Březen 2020. [Citace: 6. Březen 2020.] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Protekcionismus>.
57. **2018.** Zemědělec. [Online] 17. 4 2018. [Citace: 2. 5 2018.] <https://zemedelec.cz/vysledky-vyhledavani/?mssearch=dotace>.
58. *zemedelskekomodity.cz.* [Online] [Citace: 6. Březen 2019.] <http://www.zemedelskekomodity.cz/index.php/roslinna-vyroba-menu>.
59. **Zepo. 2014.** Zepo a.s. [Online] 2014. [Citace: 22. Duben 2019.] <https://zepo-lestina.webnode.cz/>.

8 Přílohy

8.1 Účetní rozvaha

Příloha 1 Rozvaha

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019
Aktiva celkem	177558	175404	171656	17179	168097
Dlouhodobý majetek	144498	142182	135617	126225	122771
- DHM	143564	141248	135617	126225	122771
- DFM	934	934	0	-	-
- Oběžná aktiva	32112	21092	26918	36895	45066
- Zásoby	225595	21092	26918	31993	26656
- Kr. pohledávky	9403	11099	5558	4554	14402
- Fin. majetek krátkodobý	114	97	157	348	4008
- Ostatní aktiva	948	934	3046	8359	260
Pasiva celkem	177558	175404	171656	171479	168097
Vlastní kapitál	52453	53928	59025	68150	71755
- Základní kapitál	47200	47200	47200	47200	47200
- Kapitálové fondy	-934	-934	-934	-	-
- Fondy tvořené ze zisku	1366	122	170	221	249
- HV za účetní období	5395	1527	5149	11555	20629
- HV min. let	-574	6013	7440	9174	3677
- Cizí zdroje	124997	121376	112623	102761	96255
- Rezervy	846	1269	1692	2114	2537
- Dl. závazky	2610	2775	3641	4536	4456
- Kr. závazky	24054	25676	25737	24571	19754
- Bankovní úvěry	97487	91656	81553	71540	69508
- z toho dlouhodobé úvěry	77944	69901	67127	58112	53409
- Ostatní pasiva	108	100	8	568	87

Zdroj: účetní rozvaha zemědělského podniku; vlastní zpracování

8.2 Výkaz zisku a ztráty

Příloha 2 Výkaz zisku a ztráty

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019
Výkony a prodeje zboží	37881	35683	38335	42810	31482
- Tržby za prodej vlastních výrobků	30737	33826	3094	34812	35775
- Změna stavu zásob a zvířat	5008	-1887	2580	5654	-6344
- Aktivace	2500	3744	4811	2344	2051
Výkonová spotřeba	33831	38082	36920	36624	35611
Přidaná hodnota	4050	-2399	1415	6186	4129
Osobní náklady	12082	11434	11723	12501	12363
Odpisy DHM	12663	12636	13270	13525	9146
Tvorba rezerv a opravných položek	-423	-423	-423	-423	-423
Jiné provozní výnosy	34131	34966	36920	37998	35979
Jiné provozní náklady	3432	3339	3985	3847	288
RROVOZNÍ HV	9581	4735	8934	13888	7070
Jiné finanční výnosy	275	232	1059	53	90
Jiné finanční náklady	3188	3060	3652	256	2590
Finanční výsledek hospodaření	2913	-2828	-2593	-2511	-2500
HV před zdaněním	6668	1907	6341	11377	4570
Daň z příjmu za běžnou činnost	1273	380	1192	2203	893
HV za účetní období	5395	1527	5149	9174	3677

Zdroj: Obchodní rejstřík; vlastní zpracování

8.3 Cenová nabídka software

Příloha 3 Cenová-nabídka informační systém

Síťové a multifiremní verze SQL Ekonom

SQL Ekonom NET	SQL Ekonom Small	SQL Ekonom Standard	SQL Ekonom Advanced
Do 5-ti uživatelů	3.600,-	6.000,-	9.900,-
Do 10-ti uživatelů	-	10.000,-	16.900,-
Do 20-ti uživatelů	-	16.000,-	26.900,-
Do 50-ti uživatelů	-	-	36.000,-
Multifiremní verze	mono + 20 %	mono + 20 %	mono + 20 %

Ceník SQL Ekonom – oborová řešení

Řízení výroby	Verze Standard	Verze Advanced	Rozšíření licence do 5 uživatelů	Rozšíření licence do 10 uživatelů	Rozšíření licence do 20 uživatelů
Řízení nedokončené výroby	24.100,-	35.900,-	2.000,-	5.000,-	11.000,-
Kalkulace	7.600,-	11.900,-	1.000,-	2.500,-	5.000,-
Plánování výroby	32.900,-	47.900,-	3.000,-	7.500,-	15.000,-

Zemědělství	Verze Standard	Verze Advanced	Rozšíření licence do 5 uživatelů	Rozšíření licence do 10 uživatelů	Rozšíření licence do 20 uživatelů
Chov skotu	14.200,-	21.500,-	2.000,-	5.000,-	11.000,-
Chov prasat	15.300,-	23.900,-	2.000,-	5.000,-	11.000,-
Evidence zelené nafty	5.400,-	8.300,-	500,-	1.000,-	2.000,-
Specializované účetní výkazy	10.900,-	16.700,-	1.000,-	2.500,-	5.000,-
Rostlinná výroba	10.900,-	16.700,-	1.000,-	2.500,-	5.000,-
Napojení na GPS – rostlinná výroba	8.700,-	11.900,-	1.000,-	2.500,-	5.000,-

Distribuce vody a energií	Do 500 odběr. míst	Do 1000 odběr. míst	Do 5000 odběr. míst	Nad 5000 odběr. míst	Nad 10000 odběr. míst	NET verze + 1 uživ. přístup
Evidence vodné a stočné	14.900,-	19.900,-	25.900,-	45.900,-	60.000,-	2.000,-
El. komunikace s přenosným term.	2.900,-	5.900,-	8.900,-	12.900,-	15.900,-	1.000,-
Dálkové odečty vodoměrů	2.900,-	4.900,-	11.000,-	15.900,-	18.900,-	1.000,-
Vyúčtování tepla	39.000,-	45.000,-	90.000,-	140.000,-	180.000,-	2.000,-
Elektrická energie	49.000,-	95.000,-	125.000,-	155.000,-	195.000,-	2.000,-

Zdroj: Softbit 2019

8.4 Cenová nabídka krmný vůz

Příloha 4 Cenová nabídka krmný vůz Keenan

Stroj	Krmný vůz MechFiber 365
Cena Kč s DPH	1 380 655
Výška mm	2925
Šířka mm	2625
Délka mm	7 250
Užitečný náklad Kg	8000
Objem (Kubík)	20
Koňské síly	105
Dojné krávy	140-200

Zdroj: Alltech; vlastní zpracování

V případě, že by se podnik rozhodl přistoupit ke koupi krmného vozu lze využít investiční dotaci, poskytovanou SZIF v rámci programu rozvoje venkova, opatření 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. Základním komunikačním nástrojem je Portál farmáře, v prostředí portálů farmáře, žadatel vyplní žádost o dotaci a žádost o platbu.

Základní kroky k podání Žádosti o dotaci

1. Podání Žádosti o dotaci
2. Registrace Žádosti o dotaci
3. Doporučení Žádosti o dotaci
4. Doložení příloh k Žádosti o dotaci
5. Administrativní kontrola Žádosti o dotaci, kontrola přijatelnosti, hodnocení projektů a kontrola úplnosti dokumentace k výběrovému/zadávacímu řízení
6. Schválení Žádosti o dotaci

Dohoda o poskytnutí dotace v rámci Programu rozvoje venkova

V případě, že je projekt schválen k poskytnutí dotace z PRV, je žadatel vyzván prostřednictvím Portálu farmáře k podpisu. Dohodu podepisuje žadatel osobně před pracovníkem RO SZIF.

Způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace

1. Dotaci v rámci PRV lze získat pouze na způsobilé výdaje uvedené v Pravidlech platných pro kolo příjmu, ve kterém byla Žádost o dotaci podána. Veškeré způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace, musí být přiměřené (odpovídají cenám v místě a čase obvyklým).

2. Výše způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je vypočtena na základě dodavatelské faktury nebo jiného účetního dokladu vystaveného dodavatelem nebo vnitřních účetních dokladů žadatele, maximálně však do výše, daných sazeb na základě katalogů, objednávky, uzavřené smlouvy, částky stanovené ve znaleckém posudku
3. Výdaje, ze kterých je stanovena dotace, vznikly nejdříve ke dni zaregistrování Žádosti o dotaci a byly skutečně uhrazeny nejpozději do data předložení Žádosti o platbu.
4. Dotaci nelze poskytnout na pořízení použitého movitého majetku-za nepoužitý majetek (stroje a zařízení) lze považovat takový movitý majetek, který byl vyroben v období tří let před rokem podání Žádosti o dotaci a nebyl používán.
5. Změna příjemce dotace/vlastnictví majetku, který je předmětem projektu nesmí být provedena bez předchozího souhlasu SZIF. Příjemce dotace musí před realizací nejprve podat Hlášení o změnách a nemůže změnu provést, dokud nezíská souhlas SZIF.

Kontrola dodržování podmínek PRV

Žadatel/příjemce dotace je povinen umožnit vstup kontrolou pověřeným osobám (např. orgány státní kontroly, SZIF, MZe, Evropská komise, Certifikační orgán, Evropský účetní dvůr apod.) k ověřování plnění podmínek Pravidel, příp. Dohody, od data podání Žádosti o dotaci po dobu 10 let od proplacení dotace.

Důležitou skutečností je, že tento program v současné době již nepřijímá nové žádosti o dotaci, ale s velkou pravděpodobností bude tento program otevřen i v následujícím programovém období. I přes tento fakt, je investice do krmného vozu nezbytná.

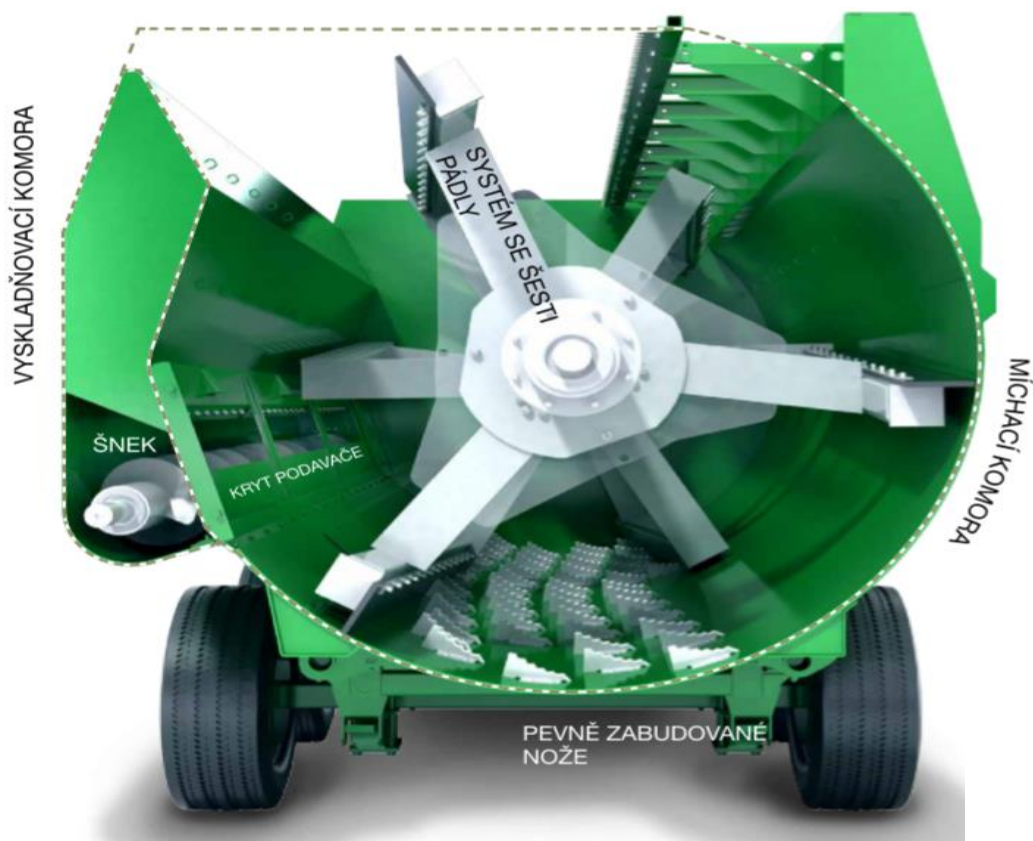
8.5 Příloha krmný vůz

Obrázek 1 Keeman krmný vůz MechFiber 365 celkový pohled

Zdroj: Alltech protein management 2018

Obrázek 2 Krmný vůz Keeman MechFiber 365 vnitřní uspořádání

Zdroj: Alltech protein management 2018

Obrázek 3 Doplnkové krmivo OPTI 100^T

OPTI 100TM

Pro více informací kontaktujte, prosím,
obchodního zástupce Alltech.

Zdroj: Alltech Protein management 201